

Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук повідомив про результати пленарного засідання 15 січня 2025 року

Верховна Рада України проголосувала низку законопроєктів.

В цілому прийнято проєкти законів:

- про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», реєстр. № 12404;
- про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку проведення загальної мобілізації», реєстр. № 12405;
- про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав у період дії воєнного стану, реєстр. № 12378;
- про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення прав осіб з інвалідністю на працю, реєстр. № 5344-д;
- про систему охорони психічного здоров'я в Україні, реєстр. № 12030.

Пресслужба
Апарату Верховної Ради України.

фото rada.gov.ua.

Парламент України прийняв за основу законопроєкт щодо державної підтримки та економічного відновлення ракетно-космічної галузі в умовах воєнного стану

фото rada.gov.ua.

Верховною Радою України 14 січня 2025 року за результатами розгляду в першому читанні прийнято за основу проект закону про внесення змін до Закону України «Про виконавче провадження» щодо державної підтримки та економічного відновлення ракетно-космічної галузі в умовах воєнного стану (реєстр. № 12271 від 2 грудня 2024 року), поданий народним депутатом України Соколовим М. В.

Зазначеним проєктом закону пропонується дополнити пункт 10-3 розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» положеннями, що передбачають, тимчасово, на період до

припинення або скасування правового режиму воєнного стану в Україні, зупинення вчинення виконавчих дій та заходів примусового виконання рішень (у тому числі накладення арешту на майно та кошти), боржником за якими є державне підприємство «Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод імені О. М. Макарова», а також зняття арештів, накладених на кошти та майно цього державного підприємства.

Комітету Верховної Ради України з питань правової політики доручено доопрацювати зазначений законопроєкт з урахуванням поправок і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

Пресслужба
Апарату Верховної Ради України.

Верховна Рада України прийняла закон щодо посилення деяких гарантій діяльності медіа, журналістів та громадян на доступ до інформації

► СТОР. 2

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо особливостей взяття громадян України на військовий облік призовників та їх медичного огляду під час проходження ними базової загальновійськової підготовки

► СТОР. 19

Олена ШУЛЯК:
Основною метою нової житлової політики є створення законодавчих передумов для появи в Україні соціального житла

► СТОР. 20

Верховна Рада України прийняла закон щодо посилення деяких гарантій діяльності медіа, журналістів та громадян на доступ до інформації

Верховна Рада України 14 січня 2025 року прийняла у другому читанні та в цілому проект закону про внесення змін до деяких законів України щодо посилення деяких гарантій діяльності медіа, журналістів та громадян на доступ до інформації, реєстр. № 11321.

«Відкрита робота парламенту — основа довіри суспільства до влади. Ухвалення цього законопроекту — ключовий крок до забезпечення прозорості парламентської діяльності та відновлення довіри громадян до Верховної Ради», — зазначив голова Комітету з питань свободи слова Ярослав Юрчишин.

Основні положення закону:

► Запровадження онлайн-трансляцій за-
сідань комітетів.

► Доступ журналістів і громадськості до засідань.

► Завчасне інформування про порядок денний.

Цей закон — важливий етап у зміцненні демократичності та відкритості роботи Верховної Ради.

Пресслужба
Апарату Верховної Ради України.

Коментар до закону

Євгенія КРАВЧУК: Робота Верховної Ради стає більш відкритою для медіа та громадян

Ухвалений Парламентом у другому читанні законопроект № 11321 спрямований на більшу відкритість роботи Верховної Ради України. Зокрема, посилюються деякі гарантії діяльності медіа, журналістів та громадян на доступ до інформації. Про це розповіла народна депутатка, заступниця голови парламентського Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики, членкиння постійної делегації у ПАРЄ Євгенія Кравчук.

Фото rada.gov.ua.

«Це законопроект про ще більшу відкритість роботи Верховної Ради України. Відповідно до ухваленого документа, якщо комітети проводяться не в закритому режимі, то вони зобов'язані транслювати засідання онлайн. Також має бути оприлюднений запис роботи комітету не пізніше ніж за 24 години після засідання. І навпаки, порядки денні комітетів оприлюднюються за 24 години до засідання», — пояснила вона.

Євгенія Кравчук додала, що журналісти, які мають акредитацію у Верхов-

ній Раді України та працюють у прес-центрі під час пленарних засідань, також не потребуватимуть додаткової акредитації, щоб прийти на засідання комітету, якщо воно відбувається в офлайн-режимі чи фізично в приміщеннях комітетів.

«Також ухвалені норми, що краще захищають журналістів у їхній професійній діяльності», — підсумувала народна депутатка.

Пресслужба
Апарату Верховної Ради України.

Парламент України прийняв за основу законопроєкт щодо зміни найменування місцевих загальних судів

14 січня 2025 року Верховною Радою України прийнято у першому читанні за основу проект закону про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо зміни найменування місцевих загальних судів (реєстр. № 12351 від 23 грудня 2024 року), поданий народними депутатами України Масловим Д. В., Власенком С. В. та іншими.

Згідно з пояснівальною запискою до законопроєкту, його метою є переіменування окремих судів відповідно до законів України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та оборону пропаганди їх символіки», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назив і дат історичних подій».

Для досягнення зазначененої мети авторами законопроєкту запропоновано змінити найменування окремих місцевих загальних судів, перелік яких визначається в Додатку до

Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Водночас Парламент доручив Комітету з питань правової політики доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням пропозицій і поправок суб'єктів права законодавчої ініціативи, пропозицій, висловлених у висновку Комітету Верховної Ради України з питань правової політики від 10 січня 2025 року відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

Пресслужба
Апарату Верховної Ради України.

Народні депутати внесли зміни до додатка до Постанови «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання»

Верховною Радою України 14 січня 2025 року прийнято Постанову Верховної Ради України «Про внесення змін до додатка до Постанови Верховної Ради України «Про перелік, кількісний склад і предмети відання комітетів Верховної Ради України дев'ятого скликання» (реєстр. № 12350), якою внесені зміни до окремих питань предмета відання Комітету з питань цифрової трансформації, а саме: «цифрова індустрія та телекомунікації» і «електронні довірчі послуги та цифрова ідентифікація» замінено на: «цифрова індустрія та електронні комунікації» і «електронні довірчі послуги та електронна ідентифікація». Також доповнено предмет відання Комітету новим питанням — «штучний інтелект».

Пресслужба
Апарату Верховної Ради України.

Єгор ЧЕРНЄВ: Дорожні карти розвитку українських Сил оборони до 2027 року допоможуть у побудові нашої армії майбутнього

На останньому засіданні Конфідентної групи з питань оборони України в форматі «Рамштайн» було зроблено як тактичні, так і стратегічні кроки. Одне з найважливіших рішень — затвердження дорожніх карт розвитку українських Сил оборони до 2027 року, розроблених у межах вісімкох коаліцій спроможностей. Про це розповів народний депутат, заступник голови парламентського Комітету з питань нацбезпеки, оборони та розвідки, голова постійної делегації України в ПА НАТО Єгор Чернєв.

«Німеччина, США, Данія, Канада ухвалили рішення про надання Україні нових оборонних пакетів — це тактичний рівень. А є і стратегічний рівень резуль-

татів, що були досягнуті на «Рамштайні». Ідеється про розробку восьми дорожніх карт за вісімома напрямками роботи коаліцій спроможностей, тобто це те, як мають виглядати Україна та ЗСУ, яким має бути рівень обороноздатності нашої держави до 2027 року», — зазначив політик.

Єгор Чернєв уточнив, що Міністерство оборони України розробило стратегію майбутнього бачення ЗСУ: якими вони мають бути та яким викликам відповідати.

«Ми розробили концепцію до 2027 року, але там є бачення і далі. З огляду на це є розуміння, як мають допомагати наші партнери, щоб вибудувати оту армію майбутнього для України», — наголосив народний депутат.

Також він окремо звернув увагу на те, що Канада під час засідання у форматі

«Рамштайн» оголосила про виділення Україні військової допомоги на 440 мільйонів канадських доларів (понад 305 мільйонів доларів США).

«Важливо, що з цих грошей 100 мільйонів буде спрямовано наше виробництво дронів у середині України за «данською моделлю». Це перше таке рішення від Канади», — підкреслив парламентарій.

Єгор Чернєв нагадав, що наразі на базі «Рамштайну» утворилося вісім різних коаліцій спроможностей для надання ефективної допомоги відповідно до конкретних потреб Сил оборони України. Всі коаліції зараз працюють автономно, без «Рамштайну».

Пресслужба
Апарату Верховної Ради України.

НОВИНИ

Уряд завершує внутрішню підготовку до перемовин з ЄС щодо «промислового безвізу»

Кабінет Міністрів завершує внутрішню підготовку до переговорів із ЄС про підписання угоди про «промисловий безвіз». Про це на засіданні Уряду сказав Прем'єр-міністр Денис Шмигаль. Як зазначив глава Уряду, «промисловий безвіз» є ще одним інструментом підтримки українського бізнесу та інтеграції в європейську економіку. Зокрема, він передбачає взаємне визнання сертифікації продукції. За словами Шмигая, це збільшить можливості для експорту та зменшить бюрократію і час, необхідний для того, аби український товар потрапив на європейський ринок.

Ідеється про взаємне визнання сертифікатів, виданих обома сторонами. Після цього українським експортерам більше не доведеться витрачати час і гроші на повторну сертифікацію своєї продукції для її продажу в Європі. На першому етапі «промисловий безвіз» діятиме для трьох пріоритетних секторів: машини, низьковольтне обладнання та електромагнітна сумісність. За оцінками експертів, укладення Угоди АССА сприятиме зменшенню експортних витрат на постачання відповідної продукції на 4,9%, а витрат на її імпорт — на 2,3%.

Укрінформ.

Обговорили реалізацію реформ та євроатлантичну інтеграцію України

Відбулася зустріч голови Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Олександра Мережка та голови Комітету у закордонних справах Парламенту Естонії Марко Міхкельсона

Голова Комітету Олександр Мережко провів зустріч з головою Комітету у закордонних справах Парламенту Естонії Марко Міхкельсоном у режимі відеоконференції.

Під час зустрічі співрозмовники обговорили актуальну безпекову ситуацію в Україні, нещодавні обстріли міста Києва та шкоду, завдану адміністративним будівлям Верховної Ради України, реалізацію реформ в Україні та внутрішні парламентські процеси. Також голови профільних комітетів обговорили євроатлантичну інтеграцію України та необхідність консолідації трансатлантичних відносин, зокрема підтримки державами — членами Альянсу запрошення нашій державі вступити в НАТО.

Окрему увагу під час зустрічі було приділено розвитку двостороннього співробітництва та міжпарламентського діалогу, участі у спільних заходах на рівні голів парламентів та очільників профільних комітетів, онлайн-зустрічі двох комітетів найближчим часом та організації візиту Комітету в Естонію.

Голова Комітету Олександр Мережко висловив відчіність естонському колезі за постійну підтримку та готовність сприяти проведенню спільних заходів протягом 2025 року.

Пресслужба Апарату Верховної Ради України.

Фото rada.gov.ua.

Комітет з питань цифрової трансформації розглянув низку законопроектів, затвердив Звіт про роботу за період дванадцятої сесії та План роботи на період тринадцятої сесії

Відбулось засідання Комітету з питань цифрової трансформації, під час якого народні депутати України — члени Комітету розглянули такі законопроекти:

№ 12112 «Про внесення змін до деяких законів України у сфері електронних комунікацій щодо врегулювання окремих питань користування радіочастотним спектром, загальної авторизації та процедури ведення реєстру постачальників електронних комунікаційних мереж та послуг».

Законопроект спрямований на вдосконалення процедури ведення реєстру постачальників електронних комунікаційних мереж та послуг, забезпечення прозорості ціноутворення в сфері електронних комунікацій, перегляд ліцензій на користування радіочастотним спектром.

Члени Комітету зазначили, що робота над питаннями, викладеними у цьому законопроекті, триватиме. Робочою групою буде підготовлено до розгляду інший, новий, законопроект.

№ 12309 «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про правопорушення, пов'язані з культурними цінностями».

Законопроект імплементує Конвенцію Ради Європи про правопорушення, пов'язані з культурними цінностями. Ним передбачено внесення відповідних змін до законів України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей», «Про культуру» та «Про електронну комерцію».

Народні депутати України — члени Комітету зазначили про слухність мети законопроекту та пропонують Верховній Раді України прийняти його за основу з урахуванням пропозицій Комітету.

№ 12298 «Про внесення змін до Закону України «Про основні засади молодіжної політики» та деяких інших законів щодо сприяння розвитку молодіжної політики».

Метою законопроекту є створення системного підходу до розвитку молоді в Україні, зміцнення інституційної спроможності суб'єктів молодіжної роботи та формування сприятливих умов для розвитку молодих осіб та їх інтеграції у доросле життя.

Народні депутати України — члени Комітету зазначили про необхідність врахування зауважень і пропозицій Мінцифри.

№ 12306 «Про факторинг».

Метою законопроекту є удосконалення регулювання факторингу в Україні та вдосконалення окремих положень чинних законів України, що регулюють надання факторингових послуг.

Народні депутати України — члени Комітету зазначили про актуальність законодавчого удосконалення регулювання факторингу в Україні,

але зважаючи на зауваження та пропозиції, які надійшли до законопроекту, він потребує відповідного доопрацювання.

№ 11147 «Про компенсацію за пошкодження та знищення автомобільних транспортних засобів внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації проти України».

Цей законопроект визначає правові та організаційні засади надання державою компенсації за пошкодження та знищення автомобільних транспортних засобів внаслідок бойових дій, терористичних актів тощо.

Члени Комітету зазначили про необхідність врахування зауважень і пропозицій до законопроекту та пропонують відповідно його доопрацювати.

№ 12260 «Про кредитну історію».

Цей законопроект посилює захист прав позичальників, покращує обмін інформацією на кредитному ринку та під-

вищує її якість, а також заохочує відповідальне кредитування.

Члени Комітету зазначили, що реалізація законопроекту підвищить прозорість та безпечність фінансового сектора, але зважаючи на зауваження та пропозиції до проекту закону, він потребує відповідного доопрацювання.

Розглянувши зазначені законопроекти, Комітет рекомендує врахувати викладені у Висновках до них зауваження та пропозиції при їх підготовці та розгляді.

Також на засіданні були затверджені Звіт про роботу Комітету за період дванадцятої сесії, План роботи Комітету на період тринадцятої сесії, Пропозиції Комітету до Порядку денного пленарних засідань тринадцятої сесії та Розклад засідань Комітету на лютій 2025 року.

Рухаємося до цифрової держави разом!

Пресслужба Апарату Верховної Ради України.

Укрінформ.

Комітет з питань екологічної політики та природокористування рекомендує Верховній Раді прийняти за основу законопроект про управління відходами видобувної промисловості

13 січня 2025 року у форматі відеоконференції відбулося засідання Комітету з питань екологічної політики та природокористування. У засіданні, зокрема, взяли участь народні депутати України – члени Комітету, працівники секретаріату Комітету, керівники та представники Міндовкіля, Мінрозвитку, Держгеноадр, ДРС, Держводагентства, Рахункової палати, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Секретаріату Кабінету Міністрів України.

Відповідно до частини п'ятої статті 44 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» Комітет переглянув свій висновок від 04.12.2024 щодо законопроекту про управління відходами видобувної промисловості (реестр. № 12180), внесеного Кабінетом Міністрів України. Зокрема, розглянуто додатково висновок Комітету з питань антикорупційної політики щодо надання дикреційних повноважень з ініціюванням зачленення інвестора для управління відходами видобувної промисловості на покинутому об'єкті, укладення з ним угоди про розподіл продукції у неконкурентний спосіб та до проведення оцінки запасів корисних

копалин. Також розглянуто пропозиції від бізнес-асоціацій і галузевих об'єднань надрокористувачів, зокрема, стосовно запровадження фінансового забезпечення виконання зобов'язань оператора відходів видобувної промисловості щодо здійснення постексплуатаційних заходів. За результатами обговорення Комітет ухвалив висновок та прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України законопроект за результатами розгляду у першому читанні прийняти за основу з урахуванням пропозицій Комітету відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, продовживши наполовину строк внесе-

сення пропозицій і поправок до законопроекту під час його підготовки до другого читання.

Комітетом заслухано та схвалено інформацію про стан виконання Комітетом Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2024 рік.

Комітетом розглянуто та затверджено пропозиції Комітету до порядку денного тринаціятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання, а також План роботи Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування на період тринаціятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Комітет розглянув лист Рахункової палати щодо Спільно-

го звіту про результати координованого аудиту щодо Цілі 6 Цілей сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй, схваленого на засіданні Рахункової палати України від 05.11.2024. Прийнято рішення взяти до відома інформацію Рахункової палати щодо Спільно-

го звіту. Також рекомендовано Міндовкілю, Мінрозвитку та Держводагентству забезпечити організацію виконання у повному обсязі наданих за результатами аудиту рекомендацій.

Пресслужба Апарату Верховної Ради України.

Постанова Верховної Ради України

Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо ефективного забезпечення права ув'язнених та засуджених на надання безоплатної правничої допомоги

Верховна Рада України постановляє:

1. Прийняти за основу проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо ефективного забезпечення права ув'язнених та засуджених на надання безоплатної правничої допомоги (реестр. № 12073), поданий народним депутатом України Ватрасом В. А. та іншими народними депутатами України.

2. Комітету Верховної Ради України з питань право-вої політики доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням пропозицій і поправок суб'єктів права за-конодавчої ініціативи, пропозицій, висловлених у висновку Комітету Верховної Ради України з питань право-вої політики від 12 грудня 2024 року відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ра-

ди України, та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

Голова Верховної Ради України
Р. СТЕФАНЧУК.

м. Київ,
9 січня 2025 року.
№ 4205-IX.

Постанова Верховної Ради України

Про визнання геноциду черкеського (адизького) народу, вчиненого Російською імперією

Беручи до уваги положення Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Загальної декларації прав людини, інших міжнародних договорів та міжнародно-правових документів Організації Об'єднаних Націй з прав людини;

наголошуючи на міжнародно-правовому зобов'язанні всіх держав співпрацювати та розвивати дружні відносини між націями на основі дотримання принципу рівноправності, передбаченого статтею 1 Статуту Організації Об'єднаних Націй, для припинення порушень загальновизнаних принципів і норм міжнародного права, до яких, зокрема, належить заборона геноциду;

виходячи з принципу рівноправності та самовизначення народів як обов'язкової норми сучасного міжнародного права та враховуючи, що Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього криміналізує діяння, вчинені з наміром знищити, повністю або частково, національну, етнічну, расову або релігійну групу: вбивство членів групи, заподіяння тяжких тілесних або психічних ушкоджень членам групи, умисне створення для такої групи умов життя, що призводить до її повного або часткового фізичного знищення, застосування заходів, спрямованих на запобігання народжуваності в такій групі, примусове переміщення дітей такої групи до іншої групи;

враховуючи, що етнічна чистка черкеських територій під час Кавказької війни 1763–1864 років, внаслідок якої фізично знищено або вигнано з історичної батьківщини понад 90 відсотків черкесів, була низкою заздалегідь спланованих жорстоких дій, спрямованих на пригноблення черкеського (адизького) народу, придушення його ідентичності, умисне створення для цієї етнічної групи умов життя, що призводять до її повного або часткового фізичного знищення;

зважаючи на історичні свідчення, що підтверджують злочинні дії Російської імперії під час Кавказької війни 1763–1864 років із створенням штучного голоду та епідемії серед мирного населення з метою фізичного знищення черкесів;

констатуючи, що злочинам Російської імперії проти черкеського (адизького) народу та інших поневолених

нею народів дотепер не надано належної правової та моральної оцінки;

підкреслюючи, що виправдовування нинішнім російським режимом злочинів попередніх правлячих режимів призвело до того, що сьогодні російська федерація проводить таку зовнішню та внутрішню політику, що має наслідком міжнародне визнання її державою – спонсором тероризму та державою, що використовує терористичні засоби для вчинення жахливих злочинів проти Українського та інших народів;

звертаючи увагу на те, що нинішній російський режим продовжує політику фізичного знищення поневолених народів;

засуджуючи злочинні дії репресивного режиму Російської імперії, спрямовані на підкорення народів та проведення щодо них колоніальної політики, наслідком якої стало знищення мільйонів людей, руйнування соціальних основ народів, їхніх вікових традицій, духовної культури та етнічної самобутності;

проявляючи солідарність з усіма поневоленими Російською імперією народами, які разом з Українським народом зазнали значних втрат і страждань внаслідок перебування у спільній «тюрмі народів»;

враховуючи постанову Парламенту Кабардино-Балкарської Республіки від 7 лютого 1992 року № 977-XII-B про засудження геноциду адигів (черкесів) під час Російсько-кавказької війни;

враховуючи резолюцію Парламенту Грузії від 20 травня 2011 року № 4701-IS щодо визнання геноциду черкесів, здійсненого Російською імперією;

підтверджуючи схвалене 6 жовтня 2022 року Звернення Верховної Ради України до міжнародного співтовариства про підтримку права на самовизначення народів російської федерації;

Верховна Рада України постановляє:

1. Визнати масове знищення черкеського (адизького) народу та його насильницьке вигнання з історичної батьківщини, вчинені Російською імперією під час Кавказької війни 1763–1864 років, геноцидом черкеського (адизького) народу.

2. Висловити щирі співчуття черкеському (адизькому) народу у зв'язку з вчиненим Російською імперією геноцидом та вшанувати пам'ять усіх жертв цього злочину.

3. Рішуче засудити злочини геноциду Російської імперії, що призвели до загибелі сотень тисяч черкесів, завдали значної шкоди соціальним основам черкеського (адизького) народу та великих втрат людству.

4. Закликати іноземні держави та міжнародні організації, які ще не визнали масове знищення черкесів геноцидом, визнати масове знищення черкесів та їх насильницьку депортацію геноцидом черкеського (адизького) народу.

5. Доручити Уряду України звернутися до урядів іноземних держав щодо сприяння підвищенню рівня поінформованості про цей та інші злочини, вчинені Російською імперією, шляхом поширення знань про такі злочини в освітніх та дослідницьких програмах.

6. Засудити спроби умисного викривлення нинішнім російським режимом історичних фактів для підтримки ідеології пригнічення та агресії.

7. Визнати право черкеського (адизького) народу у вигнанні на репатріацію на історичні землі розселення у північно-західній частині Кавказу з подальшою реалізацією права на національне самовизначення на своїй території.

8. Доручити Голові Верховної Ради України забезпечити невідкладне направлення цієї Постанови до урядів і парламентів іноземних держав, інститутів Європейського Союзу, Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй, Постійного форуму Організації Об'єднаних Націй з питань корінних народів, Парламентської асамблії Організації з безпеки та співробітництва в Європі, Генерального секретаря Організації з безпеки та співробітництва в Європі, Парламентської асамблії Ради Європи та Генерального секретаря Ради Європи.

9. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України
Р. СТЕФАНЧУК.

м. Київ,
9 січня 2025 року.
№ 4206-IX.

Закон України

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оновлення Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року та регулювання деяких питань стосовно корисних копалин та компонентів стратегічного та критичного значення

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. У Кодексі України про надра (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 36, ст. 340):

1) статтю 6 доповнити частинами другою — сьомою такого змісту:

«Металічні руди та неметалічні корисні копалини загальнодержавного значення (їх корисні компоненти) можуть бути віднесені до переліку корисних копалин та компонентів стратегічного значення та/або переліку корисних копалин та компонентів критичного значення, за рішенням Кабінету Міністрів України, за наявності умов, передбачених частинами третьою і четвертою цієї статті:

До переліку корисних копалин та компонентів стратегічного значення Кабінетом Міністрів України відносяться металічні руди та неметалічні корисні копалини загальнодержавного значення (їх корисні компоненти), родовища та прояви яких розідані або потенційно можуть бути розвідані на території України, за наявності сукупності таких умов:

такі корисні копалини та корисні компоненти мають стратегічне значення як мінеральна сировина та/або перероблена продукція з такої мінеральної сировини для вітчизняних наявних чи перспективних промислових виробництв, що забезпечують сталий розвиток економіки, зокрема експортний потенціал, та обороноздатність держави, її економічну безпеку у довгостроковій перспективі та розвиток інноваційно-технологічного устрою, сприяючи декарбонізації галузей економіки та переходу до екологічної мобільності;

пропозиція таких корисних копалин та корисних компонентів як мінеральної сировини та/або переробленої продукції з такої мінеральної сировини на світовому ринку має або може мати потенційно значений розрив від прогнозованого попиту, що зокрема зумовлено тривалістю реалізації нових проектів з видобування (промислової розробки родовищ) таких корисних копалин.

До переліку корисних копалин та компонентів критичного значення Кабінетом Міністрів України відносяться такі корисні копалини:

металічні руди та неметалічні корисні копалини загальнодержавного значення (їх корисні компоненти), віднесені Кабінетом Міністрів України до переліку корисних копалин та компонентів стратегічного значення;

інші металічні руди та неметалічні корисні копалини загальнодержавного значення (їх корисні компоненти), які мають важливе значення як мінеральна сировина та/або перероблена продукція з такої мінеральної сировини для вітчизняних наявних чи перспективних промислових виробництв, що забезпечують сталий розвиток економіки та обороноздатність держави, щодо яких як мінеральної сировини та/або переробленої продукції з такої сировини не існує заміни (на сучасному рівні розвитку технологій) та при цьому існує високий ризик перебоїв у постачанні таєї мінеральної сировини та/або переробленої продукції з такої мінеральної сировини в Україну.

Перелік корисних копалин та компонентів стратегічного значення та перелік корисних копалин та компонентів критичного значення затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, погодженим із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної економічної, цінової, інвестиційної та зовнішньоекономічної політики.

Методика віднесення металічних руд та неметалічних корисних копалин загальнодержавного значення (їх корисні компонентів) до переліку корисних копалин та компонентів стратегічного значення та переліку корисних копалин та компонентів критичного значення, а також оцінювання ступеня критичності ризику перебоїв у постачанні відповідної мінеральної сировини та/або переробленої продукції з такої мінеральної сировини, а також рекомендації щодо заходів із узбереження виникнення такого ризику та/або заходів реагування на настання перебоїв їх постачання в Україну, затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної економічної, цінової, інвестиційної та зовнішньоекономічної політики.

Перегляд переліку корисних копалин та компонентів стратегічного значення та переліку корисних копалин та компонентів критичного значення, перед-

бачених цією статтею, здійснюється Кабінетом Міністрів України за потреби, але не менше одного разу на чотири роки, за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, погодженим із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної економічної, цінової, інвестиційної та зовнішньоекономічної політики»;

2) статтю 13 доповнити частинами десятою і одинадцятою такого змісту:

«Право на користування надрами щодо ділянок надр (родовищ корисних копалин) стратегічного та (або) критичного значення, у тому числі право на користування надрами щодо ділянок надр (родовищ корисних копалин) стратегічного та (або) критичного значення на умовах угоди про розподіл продукції, мають виключно особи, що відповідають вимогам частини першої — шостої цієї статті, а також принаймні одній з таких умов:

1) є громадянином України;

2) є громадянином або фізичною особою — резидентом держави — члена Організації економічного співробітництва та розвитку, або іншої держави, з якою Україною укладено меморандум (угоду) щодо партнерства (співробітництва) у сфері корисних копалин стратегічного та (або) критичного значення;

3) є юридичною особою — резидентом України або держави — члена Організації економічного співробітництва та розвитку, або іншої держави, з якою Україною укладено меморандум (угоду) щодо партнерства (співробітництва) у сфері корисних копалин стратегічного та (або) критичного значення, за умови, що в такій юридичній особі:

істотну участь має Україна або держава — член Організації економічного співробітництва та розвитку, або інша держава, з якою Україною укладено меморандум (угоду) щодо партнерства (співробітництва) у сфері корисних копалин стратегічного та (або) критичного значення, та (або)

істотну участь мають юридичні особи, зареєстровані в Україні або державі — члені Організації економічного співробітництва та розвитку, або іншій державі, з якою Україною укладено меморандум (угоду) щодо партнерства (співробітництва) у сфері корисних копалин стратегічного та (або) критичного значення, та (або)

істотну участь мають або є кінцевими бенефіціарними власниками громадянин України, або фізичні особи — громадяни або резиденти держави — члена Організації економічного співробітництва та розвитку, або іншої держави, з якою Україною укладено меморандум (угоду) щодо партнерства (співробітництва) у сфері корисних копалин стратегічного та (або) критичного значення.

Право на користування надрами щодо ділянок надр (родовищ корисних копалин) стратегічного та (або) критичного значення на умовах угоди про розподіл продукції також можуть мати об'єднання юридичних осіб, зазначених у пункті 3 частини восьмої цієї статті;

3) статтю 16 після частини другої доповнити чотирма новими частинами такого змісту:

«Перелік ділянок надр (родовищ корисних копалин) стратегічного та (або) критичного значення, що надаватимуться у користування шляхом проведення аукціону (електронних торгов) з продажу спеціального дозволу на користування надрами та перелік ділянок надр (родовищ корисних копалин) стратегічного та (або) критичного значення, що надаватимуться у користування шляхом проведення конкурсу на укладення угоди про розподіл продукції, затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища. При цьому ділянка надр (родовища корисних копалин) визначається як така, що має стратегічне та (або) критичне значення, за основою корисною копальною (її основним корисним компонентом), включеною до переліків, передбачених частиною п'ятою статті 6 цього Кодексу.

Перегляд переліків ділянок надр (родовищ корисних копалин), передбачених частиною третьою цієї статті, здійснюється Кабінетом Міністрів України за потреби, але не менше одного разу на три роки, за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Підставою для перегляду переліків ділянок надр (родовищ корисних копалин), передбачених частиною третьою цієї статті, може бути:

1) включення або виключення корисної копалини або корисного компонента з переліків, передбачених частиною п'ятою статті 6 цього Кодексу;

2) включення до державного кадастру родовищ та проявів корисних копалин нових об'єктів надрочистування, зокрема проявів та родовищ корисних копалин, що містять запаси металічних руд та неметалічних корисних копалин загальнодержавного значення (їх корисних компонентів), віднесених до переліків, визначених частиною п'ятою статті 6 цього Кодексу, та відповідних ділянок надр, що обґрутовано (підтверджено) результатами геологічного вивчення;

3) розподіл запасів (ресурсів) між ділянками надр раніше розвіданого родовища корисних копалин, що містять запаси металічних руд та неметалічних корисних копалин загальнодержавного значення (їх корисних компонентів), віднесених до переліків, визначених частиною п'ятою статті 6 цього Кодексу;

4) оцінка запасів і ресурсів ділянок надр (родовищ корисних копалин), за результатами якої корисна копалина чи компонент стратегічного та (або) критичного значення, яка обліковувалася як супутня, оцінена відповідно як основна корисна копалина або основний корисний компонент комплексного родовища;

5) списання запасів (ресурсів) металічних руд та неметалічних корисних копалин загальнодержавного значення (їх корисних компонентів), віднесених до переліків, визначених частиною п'ятою статті 6 цього Кодексу, у межах ділянки надр (родовища корисних копалин);

6) заява особи, що має право на користування надрами щодо ділянок надр (родовищ корисних копалин) стратегічного та (або) критичного значення відповідно до статті 13 цього Кодексу, про готовність взяти участь в аукціоні (електронних торгах) з продажу спеціального дозволу на користування надрами або конкурсі на укладення угоди про розподіл продукції.

При цьому у разі оголошення аукціону (електронних торгів) з продажу спеціального дозволу на користування надрами або конкурсу на укладення угоди про розподіл продукції щодо ділянки надр (родовищ корисних копалин) стратегічного та (або) критичного значення або ділянок надр (родовищ корисних копалин) стратегічного та (або) критичного значення, включеної або включених до переліку (переліків), передбаченої (передбачених) частиною третьою цієї статті, зміни щодо відповідної ділянки надр (родовища корисних копалин) не можуть бути внесені до завершення передбачених законодавством процедур щодо визнання аукціону (електронних торгів) або конкурсу таким, що не відбувається, або до завершення установлених законодавством строків придбання спеціального дозволу на користування надрами або укладення угоди про розподіл продукції переможцем аукціону (електронних торгів) або конкурсу на укладення угоди про розподіл продукції відповідно».

У зв'язку з цим частини третьою — двадцять третьою вважати відповідно частинами сьомою — двадцять сьомою:

4) частину першу статті 68 після слів «першої — шостої» доповнити словами «восьмої, дев'ятої»;

5) розділ X «Перехідні положення» доповнити пунктами 9 і 10 такого змісту:

«9. Установити, що перелік металічних руд та неметалічних корисних копалин, які мають стратегічне значення для сталого розвитку економіки та обороноздатності держави, введеного в дію Указом Президента України від 23 липня 2021 року № 306/2021 у редакції, чинні на день набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оновлення Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року та регулювання деяких питань стосовно корисних копалин та компонентів стратегічного та критичного значення», вважається переліком корисних копалин та компонентів стратегічного значення до затвердження Кабінетом Міністрів України відповідно до статті 6 цього Кодексу переліку корисних копалин та компонентів стратегічного значення.

10. Установити, що перелік ділянок надр (родовищ корисних копалин), які мають стратегічне значення для сталого розвитку економіки та обороноздатності держави, що надаватимуться у користування шляхом проведення конкурсув, видобутку та злагодження корисних копалин, які мають стратегічне значення для сталого розвитку економіки та обороноздатності держави, що надаватимуться у користування шляхом проведення конкурсув на укладення угод

ОФІЦІЙНО

про розподіл продукції, та перелік ділянок надр (родовищ корисних копалин), які мають стратегічне значення для сталого розвитку економіки та обороноздатності держави, що надаватимуться у користування шляхом проведення аукціону (електронних торгів) з продажу спеціальних дозволів на користування надрами, затверджені Кабінетом Міністрів України на день набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оновлення Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року та регулювання деяких питань стосовно корисних копалин та компонентів стратегічного та критичного значення», є такими, що відповідають вимогам частини третьої статті 16 цього Кодексу, до затвердження Кабінетом Міністрів України відповідно до статті 16 цього Кодексу переліку ділянок надр (родовищ корисних копалин) стратегічного та (або) критичного значення, що надаватимуться у користування шляхом проведення аукціону (електронних торгів) з продажу спеціального дозволу на користування надрами та переліку ділянок надр (родовищ корисних копалин) стратегічного та (або) критичного значення, що надаватимуться у користування шляхом проведення конкурсу на укладення угоди про розподіл продукції».

2. У Загальнодержавній програмі розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року, затвердженій Законом України «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року» (Відомості Верховної Ради України, 2011 р., № 44, ст. 457; 2013 р., № 15, ст. 98):

1) розділи І і ІІ викласти в такій редакції:

«Розділ I

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Одним із вагомих чинників сталого та ефективного розвитку національної економіки, основою розвитку видобувної та переробної галузей промисловості є потужний вітчизняний мінерально-сировинний комплекс, що формується на мінерально-сировинній базі України.

Мінерально-сировинна база України — це сукупність родовищ корисних копалин, у тому числі техногенних, а також відходів від видобування та переробки корисних копалин, придатних для промислового використання. Мінерально-сировинна база України формується шляхом проведення комплексу геологічно-зйомочних, пошукових та розвідувальних робіт. За їхніми результатами в надрах України розвідано близько 8,8 тис. родовищ промислового значення з майже 100 видами корисних копалин. За обсягами розвіданіх запасів вугілля, залишних, марганцевих і титано-цирконієвих руд, граніту, каліну, калійних солей, сірки, вогнетривких глин, облицювального каменю, скляного піску та інших корисних копалин Україна посідає одне з провідних місць у світі. З видобутком та використанням корисних копалин пов'язано близько половини промислового потенціалу України та до 20 відсотків її трудових ресурсів. За рахунок експорту корисних копалин та продуктів їх переробки Україна отримує близько 60 відсотків загальної суми експортних надходжень. При цьому надра України ще мають значний потенціал для нарощування її мінерально-сировинної бази.

За промислово-економічним значенням передбачається розподіл видів корисних копалин загальнодержавного значення як складової мінерально-сировинної бази України на такі категорії:

категорія А — види корисних копалин, що інтенсивно видобуваються в Україні, характеризуються значними розівданими запасами, при цьому відповіда на мінеральна сировина та (або) продукція її переробки використовуються у промисловості на території України або є (чи може бути) предметом експорту з метою забезпечення у стислі строки надходжень до державного бюджету;

категорія Б — види корисних копалин, що видобуваються в Україні в обмежених обсягах, собівартість їх видобутку забезпечує гравічний економічно вигідний рівень рентабельності, але їх розробка ускладнена екологічними проблемами, розвідані запаси родовищ невеликі або виснажені, нові родовища недостатньо вивчені, водночас потреба в таких видах корисних копалин зумовлена розвитком промисловості. Недостатність таких видів корисних копалин покривається за рахунок імпорту;

категорія В — види корисних копалин, родовища яких наявні в Україні, їх запаси (у тому числі значні) розвідані, але видобуваються в обмежених обсягах або не видобуваються взагалі. На даний час, згідно з техніко-економічними розрахунками, такі корисні копалини за існуючих економічних умов в Україні не є конкурентоспроможними порівняно з імпортними і не можуть бути рентабельно перероблені на вітчизняних підприємствах із застосуванням наявних технологій. Разом з тим потреба в таких корисних копалинах може зростати внаслідок впровадження новітніх технологій збагачення або попередньої переробки відповідних руд;

категорія Г — види корисних копалин, родовища яких на даний час в Україні не розробляються і недостатньо вивчені, але в перспективі можуть стати важливими для національної економіки, враховуючи потреби інших галузей промисловості.

Поділ видів корисних копалин за промислово-економічним значенням

Види корисних копалин	Категорія А: значні запаси, інтенсивно видобуваються	Категорія Б: запаси невеликі або виснажені, обмежений або відсутній видобуток, предмет імпорту	Категорія В: значні запаси, обмежений або відсутній видобуток (нерентабельний)	Категорія Г: запаси не розробляються і недостатньо вивчені
Паливно-енергетичні ресурси	природний газ, нафта і конденсат, уран, кам'яне вугілля, коксівне, антрацитне вугілля, буре вугілля	торф	газ центрально-басейнового типу, газ (метан) вугільних родовищ	газ станцієвих товщ, метан із газогідратів, водень природний
Металічні руди	залізо, марганець, титан, цирконій	нікель, кобальт, свинець, цинк, алюміній	тантал, ніобій, літій, берилій, рідкісноземельні елементи (зокрема скандій, іттрий, церій), золото, срібло, германій, гафній	хром, мідь, вольфрам, платиніди, молібден, олово, реній
Неметалічні корисні копалини	піски формувальні, вторинні каоліни, вогнетривкі та тугоплавкі глини, кварцити, графіт, первинні каоліни і опоки, кварцовий пісковик, будівельне каміння	калійні солі, сапропель, сірка самородна, вапняки для цукрової промисловості, польовий шпат	флюсові вапняки і доломіти, бентонітові глини, баріт, п'єзокварти, напівдорогоцінні каміння	флюорит, магнезит, високоглиноzemна сировина, апатит, фосфорит, алмази, глауконіт, техногенна сировина
Підземні води та лікувальні грязі	пітні та технічні підземні води, мінеральні води	теплоенергетичні води, промислові води, лікувальні грязі		

Перспективними для геологічного вивчення та подальших геологічних робіт є також корисні копалини та їх компоненти: магній, миш'як, сурма, ванадій, вісмут, галій, індій, стронцій, телур та цезій.

Сучасні темпи розвитку стратегічних технологій, що лежать в основі зеленого переходу і цифрової трансформації України та інших держав її стратегічного партнерства, подолання наявних викликів щодо необхідності підвищення обороноздатності України, особливості інноваційних технологій, побудованих, зокрема, на використанні корисних копалин, у тому числі після збагачення та (або) переробки, зумовили потребу держав у виокремленні корисних копалин, що є стратегічно та критично важливими для побудови сталої економіки держав або їх союзів. Пропозиція таких корисних копалин або відповідної сировини на світовому ринку, як правило, характеризується потенційно значним розривом від прогнозованого попиту, зокрема через тривалість реалізації нових проектів з видобування (промислової розробки) родовищ таких корисних копалин, та (або) відсутністю заміни такої сировини із існуючими умов та при цьому має місце високий ризик перебоїв у постачанні таєї продукції.

В Україні у липні 2021 року схвалений перелік металічних руд та неметалічних корисних копалин, які мають стратегічне значення для сталого розвитку економіки та обороноздатності держави (пункт 1 рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про стимулювання пошуку, видобутку та збагачення корисних копалин, які мають стратегічне значення для сталого розвитку економіки та обороноздатності держави», введеного в дію Указом Президента України від 23 липня 2021 року № 306/2021), як перший крок до законодавчого врегулювання цього питання.

Беручи до уваги обмеженість запасів відповідних корисних копалин, а також їхнє географічне розташування на території різних держав, крім національних переліків корисних копалин та компонентів стратегічного та (або) критичного значення, держави, а в окремих випадках — об'єднання держав, формують стратегічні партнерства у сфері стратегічної та критичної мінеральної сировини з метою диверсифікації джерел та уbezпечення шляхів постачання мінеральної сировини.

Зокрема, прийнятий Європейським парламентом Регламент Critical Raw Materials Act, що набрав чинності у квітні 2024 року, засвідчує нагальну потребу зменшення залежності та підвищення стійкості важливих ланцюгів постачання мінеральної сировини та продукції її переробки в Європейському Союзі, збільшення циркулярності критичної сировини, диверсифікації джерел та уbezпечення шляхів її постачання, зокрема шляхом посилення зовнішнього партнерства.

Україною вже укладені Меморандум про взаєморозуміння між Європейським Союзом та Україною щодо стратегічного партнерства у сфері мінеральної сировини, а також Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки щодо співробітництва з метою посилення ланцюгів постачання у секторі критичної мінеральної сировини для енергетики, національної безпеки та економічного розвитку.

За таких умов на глобальному ринку, враховуючи ресурсний потенціал України, наша держава має великі можливості для нарощування власних промислових потужностей, що функціонують на основі стратегічної і критичної мінеральної сировини, та стимулювання економічного зростання шляхом впровадження сучасних технологій та інтеграції у глобальні

ланцюги постачання критичних матеріалів і продукції на їх основі, приділяючи особливу увагу збагаченню та (або) переробці таких корисних копалин, включаючи рециклінг, як основу інтеграції України у глобальні ланцюги створення доданої вартості.

Слід зазначити, що протягом останніх десятиліть, зокрема внаслідок значного скорочення видатків державного бюджету на геологорозвідувальні роботи для розвитку мінерально-сировинної бази, а також збройної агресії Російської Федерації проти України, тимчасовою окупацією територій України, спостерігаються такі негативні тенденції: скорочуються обсяги видобування корисних копалин, приріст запасів і ресурсів більшості корисних копалин стратегічного значення не компенсує обсяги їх видобутку, зростає імпорт корисних копалин, темпи відтворення мінерально-сировинної бази не відповідають потребам держави. Крім того, наявна інформація про родовища та рудопрояви втрачає актуальність, первинна геологічна інформація втрачається, що призводить до втрат доказової бази наявності родовищ, а це, у свою чергу, унеможливлює залучення інвестицій у їх розроблення. Крім цього, переважна частина родовищ не має оцінки ресурсів та запасів відповідно до міжнародних стандартів, зокрема Рамкової класифікації ООН викопних енергетичних і мінеральних запасів та ресурсів (United Nations Framework Classification for Fossil Energy and Mineral Reserves and Resources 2009 — UNFC-2009), класифікації Комітету з міжнародних стандартів звітності по запасах твердих корисних копалин (Committee for Mineral Reserves International Reporting Standards — CRIRSCO), Системи управління вуглеводневими ресурсами (Petroleum Resources Management System — PRMS).

Подальше зволікання із вживтям дієвих заходів щодо розвитку мінерально-сировинної бази становить ризик нестачі низки видів корисних копалин, родовища яких розвідані або потенційно можуть бути розвідані в Україні, що загрожує економічній та політичній незалежності України, а також приведе до гальмування її інтеграції у глобальні ланцюги постачання.

Одним із ключових заходів використання мінерально-сировинного комплексу України для сталого та ефективного розвитку національної економіки є виконання цієї Програми.

Розділ II МЕТА ПРОГРАМИ

Метою Програми є забезпечення потреб національної економіки в мінеральних ресурсах за рахунок власного видобутку, зменшення залежності України від імпорту мінеральних ресурсів та нарощування експортного потенціалу нашої держави за рахунок видобутку корисних копалин, що мають великий попит на світовому ринку. Мета Програми повною мірою відповідає сучасним європейським принципам сталого розвитку та найкращим світовим практикам.

Досягненням зазначененої мети передбачається за рахунок концентрації зусиль на удосконаленні структури запасів і перспективних ресурсів корисних копалин стратегічного та критичного значення в умовах обмеженіх фінансових ресурсів, а також на активізації геологічного вивчення надр із застосуванням сучасних пошуково-розвідувальних науково обґрунтovаних підходів та забезпеченням сталої державної підтримки розвитку мінерально-сировинної бази.

Реалізація Програми створить можливості для швидкого та прозорого залучення інвестицій, у тому числі з метою освоєння виявлених перспективних ділянок для геологорозвідувальних та видобувних робіт, промислової розробки корисних копалин стратегічного та критичного значення, а також оперативного регулювання прорітетів розвитку мінерально-сировинної бази залежно від кон'юнктури світового ринку та потреб національної економіки»;

2) після розділу II доповнити новим розділом такого змісту:

«Розділ III ШЛЯХИ І СПОСОБИ ДОСЯГНЕННЯ МЕТИ ПРОГРАМИ

Досягнення мети Програми та забезпечення відповідного розвитку мінерально-сировинного комплексу як одного з основних чин

печних екзогенних процесів, моніторингу стану ресурсної бази та ведення державного балансу запасів корисних копалин України, геологічного картування території України, науково-інформаційного забезпечення геологорозвідувальних робіт, продовження оцифрування геологічної інформації та забезпечення доступу до неї онлайн;

диференційного підходу до оцінки запасів перспективних корисних копалин, впровадження раціональних способів розробки комплексних родовищ і вилучення супутніх компонентів, відтворення ресурсного потенціалу регіонів з інтенсивним видобутком корисних копалин;

активізації міжнародного співробітництва з питань геологічного вивчення, раціонального використання і охорони надр.

Значну частину коштів, передбачених для реалізації Програми, планується компенсувати ще під час її реалізації за рахунок коштів бюджетної програми розвитку мінерально-сировинної бази (державного компенсаційного фонду в геологічній сфері), а також від продажу геологічної інформації, створеної при виконанні Програми».

У зв'язку з цим розділи III—V вважати відповідно розділами IV—VI;

3) у розділі IV:

а) у назві слово «Програми» виключити;

б) абзаци перший і другий замінити трьома новими абзациями такого змісту:

«Основне завдання Програми — стало забезпечення зростаючих потреб національної економіки в корисних копалинах. Україна володіє потужною мінерально-сировинною базою з багатьох видів корисних копалин, її надра мають значний потенціал для подальшого розвитку мінерально-сировинної бази і нарощування запасів корисних копалин шляхом запровадження сучасних методів геолого-економічної оцінки нових перспективних ділянок та переоцінки наявних, збільшення видобутку корисних копалин стратегічного та критичного значення.

З урахуванням загальних положень сформовано завдання Програми з нарощування запасів і перспективних ресурсів з окремих видів корисних копалин та визначено заходи для їх практичної реалізації. Програма передбачає використання бюджетних асигнувань для стимулювання результативності робіт з геолого-економічної оцінки за рахунок їх прискорення та підвищення якості. Метою є не просто виявлення, а подальше швидке освоєння промислових об'єктів корисних копалин стратегічного та критичного значення, ресурсна база яких недостатня, але результати раніше проведених робіт свідчать про їх наявність.

У додатку 2 до Програми окремі види корисних копалин стратегічного та критичного значення, а також напрями геологорозвідувальних робіт об'єднані в групу із загальним фінансуванням для можливості оперативного управління пріоритетними напрямами розвитку мінерально-сировинної бази»;

в) у підрозділі «Паливно-енергетичні ресурси»:

у главі «Природний газ, нафта, конденсат»:

назву викласти в такій редакції:

«Природний газ, нафта, конденсат»;

після абзаку першого доповнити новим абзаком такого змісту:

«Держава зацікавлена в максимальному заміщенні імпорту вуглеводнів, що матиме значний позитивний ефект для економічного зростання України та гарантуватиме її стала енергозабезпечення. Інвестиції в розвиток вітчизняного видобутку нафти і газу та їх переробки забезпечать створення нових робочих місць і розширення податкової бази на всьому ланцюзі задіяних послуг і товарів у суміжних галузях».

У зв'язку з цим абзаки другий — дванадцятий вважати відповідно абзациями третім — тринацятим; в абзакі третьому цифри і слово «381 родовищем» замінити цифрами і словами «426 родовищами, з них 50 законсервованими»;

абзац четвертий викласти в такій редакції:

«Основна їх кількість — 253 — зосереджена у Східному регіоні, 116 — у Західному, 42 — у Південному, 15 з них перебувають на континентальному шельфі України»;

абзац п'ятий виключити;

абзац шостий викласти в такій редакції:

«У Східному регіоні початкові сумарні ресурси вуглеводнів, станом на 2019 рік, обліковані у 5319,0 млн тонн умовного палива, у тому числі природний газ (вільний та розчинний) — 4545,8 млрд куб. метрів, нафта і конденсат — 773,2 млн тонн»;

абзаки сьомий — тринацятий замінити десятьма новими абзациями такого змісту:

«Станом на 2019 рік використано близько 59 відсотків початкових сумарних ресурсів за сумарним обсягом усіх вуглеводнів. Нерозідана частина початкових сумарних ресурсів у кількісному відношенні за сумарним обсягом вуглеводнів становила 2193,0 млн тонн умовного палива.

Таким чином, у Східному регіоні залишається значний потенціал для нарощування обсягів видобутку нафти і газу.

Початкові сумарні ресурси Західного регіону, станом на 2019 рік, обліковані у 1440 млн тонн умовного палива, у тому числі природний газ — 970 млрд куб. метрів, нафта і конденсат — 470 млн тонн. Ступінь реалізації початкових сумарних ресурсів вуглеводнів становить 42 відсотка. Нерозідана (залишкова) частина — близько 850 млн тонн умовного палива. У Західному регіоні також є значні перспективи для нарощування запасів вуглеводнів та їх видобутку.

У Південному регіоні (Причорномор'я, Крим та континентальний шельф України) реалізовано лише 4 відсотки початкових сумарних ресурсів, що в цілому становить 2100 млн тонн вуглеводнів, з яких газ — 1900 млрд куб. метрів, нафта і конденсат — 200 млн тонн. Потенціал цього регіону для приросту запасів є

максимальним. У зв'язку з тимчасовою окупацією значної частини території Південного регіону прогнозні ресурси економічної зони України зменшуються на обсяг до 270 млн тонн умовного палива, у тому числі в Чорному морі — на 160 млн тонн, в Азовському морі — на 110 млн тонн.

За оцінками Системи управління вуглеводневими ресурсами (PRMS), станом на 2018 рік, комерційно видобувними запасами нафти і газу вважалися приблизно 500 млн тонн нафтового еквіваленту (22 роки споживання), а ресурси з невизначеною імовірністю комерціалізації — 166 млн тонн нафтового еквіваленту.

Більше 70 відсотків перспективних ресурсів, які є першочерговими для проведення розвідувальних робіт та пошукового буріння, зосереджені на глибині понад 3 кілометри, значна частина цих ресурсів також залягає на надглибоких горизонтах — понад 5 кілометрів. Крім того, понад 92 відсотки родовищ мають запаси менше 5 млрд куб. метрів і 5 млн тонн та вважаються дрібними і дуже дрібними. На частку великих і середніх родовищ припадає половина запасів та видобутку України, однак вони перебувають на завершальній стадії розробки та виснажені на більш як 70 відсотків.

Отже, в нафтогазоносних надрах залишаються нерозвіданими близько половини наявних ресурсів вуглеводнів. Разом з тим їх переважна більшість — дрібні, глибокозалаяючі або низькорентабельні об'єкти, освоєння яких є проблемним і не забезпечить необхідного приросту розвіданих запасів та його перевищення над обсягом нафтогазовидобутку.

Значне збільшення видобутку вуглеводнів у перспективі неможливе без значного нарощування ресурсної бази та покращення її якості шляхом розвідки та підготовки нових об'єктів, що може здійснюватися за рахунок коштів державного бюджету, коштів після глави «Природний газ, нафта, конденсат» додовнити п'ятьма новими главами такого змісту:

«Нетрадиційні вуглеводні

Цей вид корисних копалин належить до категорії В і Г. До нетрадиційних вуглеводнів належать: газ центрально-басейнового типу, газ сланцевих товщ, газ (метан) вугільних родовищ та газ-метан із газогідратів.

Ресурси таких різновидів природного газу відносяться до альтернативних джерел вуглеводнів. Вони присутні в українських надрах та характеризуються різними (як правило, складними) гірничо-геологічними умовами залягання та формування, а відтак потребують спеціальних методів та методик їх пошуку, розвідки та видобування і, відповідно, значних витрат на їх освоєння. Усі зазначені різновиди газу характеризуються додатковою капіталомісткістю та підвищеною складністю видобування, але їх ресурси значно перевищують ресурси традиційного природного газу. Запаси нетрадиційних вуглеводнів почали офіційно обліковуватися в державному балансі запасів корисних копалин України лише з 2020 року.

Газ центрально-басейнового типу

Цей тип природного газу пов'язаний з низькопористими та низькоронікними колекторами, які залягають на великих глибинах (5–8 кілометрів) переважно у центральній та південно-східній частинах Дніпровсько-Донецької западини. Крім низьких фільтраційно-ємнісних властивостей, для них характерні, як правило, низька продуктивність свердловин, що вимагає їх постійного буріння у великій кількості, необхідність застосування стимуляції (гідророзрив пласта) та горизонтального буріння, коротка тривалість життя свердловин та швидке падіння їх дебіту (наполовину — у перший рік). Пошуки, розвідка та видобуток таких скupчень газу має свої специфічні особливості, через що він виділений в окремий тип. Його ресурси та запаси раніше не обліковувалися, у 2020 році вперше обліковані в державному балансі запасів корисних копалин України 98,3 млн куб. метрів перспективних ресурсів Святогірського родовища.

За попередніми оцінками, ресурси газу центрально-басейнового типу в Україні значно перевищують ресурси звичайного природного газу. Зокрема, лише по Східному регіону, за підрахунками Українського державного геологорозвідувального інституту (далі — УкрДГРІ), його ресурси до глибини 4500 метрів за п'ятьма продуктивними комплексами сягають 32 трлн куб. метрів, а видобувні — 8,5 трлн куб. метрів при коефіцієнти видобутку 0,28 відсотка.

Для оцінки можливості видобування газу центрально-басейнового типу необхідно:

проводити сучасну інтерпретацію наявних геолого-геофізичних матеріалів та виконати наукове обґрунтування найбільш перспективних ділянок можливих скupчень такого газу;

виконати комплекс геофізичних досліджень, включаючи сейсмічне 3D-моделювання, визначити пастки та місця закладання параметричних свердловин;

виконати буріння параметричних свердловин з повним відбором керна у перспективній частині розрізу, а також сучасні комплексні петрофізичні дослідження керна для створення інтерпретаційних моделей;

проводити геолого-економічну оцінку першочергових нафтогазоперспективних об'єктів і підготувати їх для надання у користування;

впровадити необхідне технічне регулювання та економічні стимули на загальнодержавному рівні для залучення інвесторів до пошуку таких ресурсів.

Повне виконання зазначених завдань дасть змогу приrostити ресурсну базу природного газу, у тому числі за рахунок залучення суб'єктів господарювання різних форм власності.

Газ сланцевих товщ

Газ сланцевих товщ (який вміщує глинисти сланці та аргіліти) — це горючий природний газ, що міститься в низькопористих та низькоронікних газоносних сланцевих товщах. У пластових умовах він перебуває практично в нерухому стані і може видобуватися через штучно утворені проникні зони та резервуари в навколо свердловинному просторі, створені з використанням технології гідророзриву або інших технологій розущільнення газоносної сланцевої товщі. Вмісними породами газу сланцевих товщ є осадові породи з переважанням глинистої складової (до 50 відсотків), сланцюватої (шаруватої) текстури, збагаченої розсіяною органічною речовиною (POP) від 1 до 25 відсотків, що за ступенем катагенетичних перетворень здатна генерувати та акумулювати гази вуглеводневого складу. Цілеспрямовані теоретичні дослідження щодо можливостей видобування природного газу зі сланцевих товщ в Україні почали проводитися трохи більше ніж десять років тому, практика його видобування відсутня.

У Дніпровсько-Донецькій западині високоперспективними вважаються чорносланцеві товщі девону та карбону, які залягають у прибортових частинах западини на глибинах 2000–4000 метрів. Серед першочергових об'єктів для пошуку — ділянка над Олеською та аргілітами силуру Волино-Поділля у Західному регіоні, Руденківське родовище в Дніпровсько-Донецькій западині та Кальміус-Торецька западина північно-західної частини Донецького прогину. За попередньою оцінкою, видобувні ресурси сланцевого газу в Дніпровсько-Донецькій западині сягають 2,2 трлн куб. метрів, у Західному регіоні — до 1,5 трлн куб. метрів.

З метою практичної реалізації завдань Програми щодо пошуку сланцевого газу необхідні:

проведення фундаментальних та прикладних науково-дослідів і тематичних досліджень, вивчення світового досвіду з наукового прогнозування та обґрунтування перспективних зон розвитку сланцевів із високим вмістом органічної речовини, з якими пов'язуються перспективи видобутку газу в усіх нафтогазоносних надрах;

здійснення оцінки прогнозних і перспективних ресурсів газу сланцевих товщ нафтогазоносних надр;

розроблення цільової програми з техніко-економічним обґрунтуванням проведення пошуко-розвідувальних робіт, включаючи буріння опорно-пара-

метричних свердловин;

виявлення та підготовка об'єктів для першочергового проведення геологорозвідувальних робіт з метою відкриття родовищ сланцевого газу;

розроблення технологій дос

родовищ та провести геологорозвідувальні роботи з оцінкою запасів і ресурсів газу (метану) вугільних родовищ окремих ділянок.

Практична реалізація зазначених заходів передбачається за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

у главі «Вугілля»:

назву викласти в такій редакції:

«Кам'яне вугілля»;

в абзaci першому слова «основним джерелом» замінити словами «одним з основних джерел»;

друге і третє речення абзацу другого виключити;

абзац третій викласти в такій редакції:

«Загальні запаси і ресурси кам'яного вугілля України (балансові, позабалансові, прогнозні) перевищують 100,0 млрд тонн, з них розвідані запаси — понад 50 млрд тонн»;

в абзaci четвертому слова «і потребує державної підтримки» виключити;

абзац п'ятого доповнити другим реченням такого змісту: «Роботи щодо цих видів кам'яного вугілля виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

після абзацу п'ятого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

«У зв'язку з протиправною діяльністю незаконних збройних формувань у Донецькій і Луганській областях, збройною агресією Російської Федерації проти України та тимчасовою окупацією українських територій чимало вугільних шахт виведено з експлуатації. Нарощування мінерально-сировинної бази Львівсько-Волинського кам'яновугільного басейну можливе за рахунок будівництва та експлуатації гірничодобувних комплексів.

Запаси і ресурси кам'яного вугілля в районі оцінюються в більш як 1600,0 млн тонн. Запаси коксівного вугілля становлять 31 відсоток всіх запасів кам'яного вугілля в Україні».

У зв'язку з цим абзaci шостий — восьмий вважати відповідно абзацими восьмим — десятим;

абзaci восьмий — десятий замінити одним новим абзацом такого змісту:

«Для вирішення проблеми передбачається проведення переоцінки наявного резерву ділянок шахтного будівництва з визначенням високоперспективних для освоєння об'єктів та підготовка їх до подальшого інвестування, а також пошук нових об'єктів, зокрема в регіонах, перспективних до розширення площ промислової вугленосності»;

після глави «Кам'яне вугілля» доповнити двома новими главами такого змісту:

«Буре вугілля

Цей тип корисних копалин належить до категорії А. Буре вугілля в Україні, як і кам'яне, — єдина енергетична корисна копалина, запас якої потенційно достатньо для забезпечення енергетичної безпеки держави. Видобуток бурого вугілля і його глибока переробка в готову продукцію може стати одним з основних джерел забезпечення потреб України в енергоносіях.

Буре вугілля, крім традиційного напряму використання як енергетичної сировини, може мати велике значення для отримання рідкого та газоподібного палива шляхом глибокої його переробки. Загальні ресурси бурого вугілля, згідно з державним балансом запасів корисних копалин України, становлять близько 2,9 млрд тонн.

Основними завданнями цього напряму на період до 2030 року є проведення переоцінки наявного резерву ділянок шахтного будівництва з визначенням високоперспективних для освоєння об'єктів, з позиції нових технологій переробки, та підготовка їх до подальшого інвестування, а також проведення пошуково-оцінювальних робіт, підготовка до інвестування та промислового освоєння перспективних до розробки родовищ.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Торф

Цей вид корисних копалин належить до категорії Б. Найбільші ресурси торфу зосереджені у Волинській, Рівненській, Сумській, Чернігівській і Житомирській областях, на території яких розвідано понад 1000 родовищ.

В Україні близько 500 родовищ торфу зараховані до групи експлуатованих. Близько 80 відсотків добутого торфу використовується як паливо, 20 відсотків — для виробництва добрив.

Розвіданість торф'яних родовищ дає змогу значно збільшити видобуток торфу. Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Введення в розробку нових торф'яних родовищ потребує осушення і відпрацювання, що призводить до погіршення чи припинення виконання притаманних торфовищам біосферних функцій, що може негативно вплинути на екологічну безпеку регіону.

Внаслідок висушування торфовища перестають бути сховищем вуглецю і перетворюються на потужне джерело викидів парникових газів, спричиняючи негативні наслідки у глобальному масштабі.

Технології видобутку торфу спричиняють негативний антропогенний вплив на навколошнє середовище, порушення біорізноманіття ділянки та прилеглих територій, при розробці торфу має місце механічний вплив на верхній шар ґрунту, видалення ґрунтово-рослинного покриву.

Зазначені негативні наслідки видобування торфу вимагають узгодження подальшої діяльності з розвідки та розробки нових родовищ торфу з держав-

ною кліматичною політикою та державною політикою у сфері охорони навколошнього природного середовища»;

глави «Метан вугільних родовищ» та «Сланцевий газ» виключити;

главу «Уран» викласти в такій редакції:

«Уран

Цей вид корисних копалин належить до категорії А. Він є корисною копалиною стратегічного значення, оскільки забезпечує виробництво понад 50 відсотків загального обсягу електроенергії в Україні.

Потреба атомних електростанцій України у природному урані для перевантаження діючих енергоблоків становить 2,5 тис. тонн на рік та, зважаючи на тенденції розвитку атомної енергетики України, може зрости до 3,5 тис. тонн на рік. Можливість розвитку вітчизняного уранового виробництва обумовлена наявністю в Україні значних покладів уранових руд та кон'юнктурою світового ринку концентрату природного урану. Загальний стан уранової мінерально-сировинної бази оцінюється як задовільний. За ресурсами і підтвердженими запасами урану Україна входить до першої десятки країн світу і є провідною в Європі.

Основні поклади урану зосереджені в межах Українського кристалічного щита, на якому вирізняються дві основні металогенічні області — Кіровоградська (з Центральноукраїнським урановорудним районом) та Придніпровська (з Криворізько-Кременчуцькою та Західно-Інгулецькою металогенічними зонами). У межах Центральноукраїнського урановорудного району розміщені великі за запасами родовища, уранові руди яких за якістю належать до рядових і бідних.

Метою розвитку урановидобувного виробництва є задоволення в повному обсязі потреб атомних електростанцій України у природному урані.

З цією метою передбачається такі заходи для залучення інвестицій у розвиток видобутку урану та покращення структури запасів:

за рахунок вищого вмісту урану — проводити пошуки багатого зрудення в зоні рифейської структурної незгоди та в межах вулкано-тектонічних западин;

за рахунок менших витрат на видобуток — проводити пошуки, розвідку, дорозвідку та підготовку до промислового освоєння родовищ, придатних для відпрацювання відкритим способом, способом підземного вилуговування з комплексуванням бурової розвідки цього типу родовищ із дослідно-промисловою розробкою;

з метою зменшення впливу на навколошнє природне середовище — проводити роботи з удосконаленням реагентів, що застосовуються при вилугуванні.

Цей напрям нарощування ресурсної бази належить до пріоритетних, який потребує сприяння держави у залученні внутрішніх та зовнішніх інвестицій.

Зважаючи на сучасний стан паливно-енергетичних ресурсів України, практична реалізація завдань і заходів Програми забезпечить потреби національної економіки на довгострокову перспективу за рахунок власного видобутку.

Уран є стратегічно важливим для економіки держави, тому стратегічні дослідження надр як засіб наукою обґрунтованості пошуку і відкриття родовищ, проведення региональних досліджень повинні забезпечувати економічну та енергетичну безпеку держави, стабільність розвитку національної економіки шляхом залучення необхідних ресурсів у розвиток галузі, зокрема шляхом залучення необхідних ресурсів для роботи державного підприємства «Східний гірнико-збагачувальний комбінат», зокрема, шляхом його вертикальної інтеграції з іншими державними концернами, а також залучення суб'єктів господарювання приватної форми власності, у тому числі залучення приватних інвестицій у нові проекти з видобування (промислової розробки) урану. Це зумовлено і необхідністю повного забезпечення потреб атомних електростанцій України, і перспективою експорту концентрату природного урану»;

після глави «Уран» доповнити новою главою такого змісту:

«Водень природний

Цей вид сировини належить до категорії Г. Водень природного походження, так званий «білий» водень, позбавлений всіх недоліків, характерних для промислового виробництва, потрібно розглядати як новий напрям розвитку водневої енергетики.

Родовища вільного природного водню у чистому вигляді у природі зустрічаються рідко.

Для розвитку пошуку вільного природного водню необхідно:

проводення поглиблених вивчення питання генерації водню в мантії Землі та його міграції в вищезалігаючі шари земної кори для виявлення кільцевих структур на поверхні землі (циркументи), які формуються виходами водню;

виявлення полів концентрації водню та гелію в підземних водах під гідралічним екраном пов'язаних з глибинним потоком водню на родовищах вуглеводневих газів шляхом проведення регионального прогнозування за даними раніше проведених геологічних та геофізичних досліджень, локального прогнозування за даними аерокосмічного та аерогеофізичного зондування, сейсморозвідки та наземних геологічних зйомок;

вивчення світового досвіду щодо проблем та наявних технологій пошуку та видобутку вільного природного водню;

підготовка та реалізація (на основі проведених науково-дослідних та геологорозвідувальних робіт) пілотного проекту з пошуку, розвідки та видобутку вільного природного водню на найбільш перспективному об'єкті.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

г) у підрозділі «Металічні корисні копалини»:

главу «Чорні метали» викласти в такій редакції:

«Чорні метали

Залізні руди

Цей вид корисних копалин належить до категорії А. В Україні залізні руди і залізисті кварцити видобуваються на родовищах Криворізького, Кременчуцького та Білозірського залізорудних басейнів. Загалом налічується 54 родовища залізних руд, з яких 22 перебувають в експлуатації. Розвідані запаси становлять 28 млрд тонн, майже в такому ж обсязі оцінюються перспективні та прогнозні ресурси.

Однак, незважаючи на значні запаси та ресурси, в Україні існують проблеми із забезпеченням гірничодобувних підприємств якісними залізними рудами. Ресурси багатих руд у межах рудних полів діючих гірничодобувних підприємств Криворізького залізорудного басейну на прийнятних глибинах (800—1000 метрів) обмежені. Економічна доцільність розробки багатих руд на більших глибинах не визначена. Безліч покладів залізистих кварцитів із вмістом Fe-магнетитового менше 30—35 відсотків потребують оцінки з позиції ринкової економіки. Актуальною є переоцінка існуючих запасів і ресурсів відповідно до сучасних технологічних процесів металургії, зокрема прямого відновлення заліза.

Для нарощування мінерально-сировинної бази залізних руд передбачається:

проводення дорозвідки в межах родовищ багатих залізних руд;

проводення пошукових, пошуково-оцінювальних робіт з метою виявлення багатих руд і легкозбагачуваних магнетитових кварцитів в межах існуючих рудних районів;

розроблення, апробація та впровадження сучасних раціональних технологій комплексного дослідження залізних руд для забезпечення об'єктивної оцінки їх якості, обґрунтованого нарощування запасів та оперативного супроводу видобутку і переробки із забезпеченням ліквідності кінцевого товарного продукту.

Реалізація цих заходів передбачається за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

рема Високопільського родовища у Дніпропетровській області, нефелінові руди у Приазов'ї, закарпатські алуніти, каолін та інші), згідно з попередніми техніко-економічними розрахунками, є неконкурентоспроможними порівняно з імпортними корисними копалинами і не можуть бути рентабельно перероблені на вітчизняних підприємствах за допомогою наявних технологій.

Для нарощування мінерально-сировинної бази алюмінієвих руд передбачаються геологічне довивчення та оцінка промислових запасів залізистих бокситових руд у межах Високопільського родовища.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел фінансування, не заборонених законом.

Мідь

Цей вид корисних копалин належить до категорії Г. Україна не має промислових запасів мідних руд, незважаючи на досить значні перспективні та прогнозні ресурси. Загалом на території України відомо понад 150rudoproyavів міді, деякі з них можуть розглядатися як потенційні родовища.

Найбільш перспективною є Волино-Подільська металогенічна провінція, у якій у траповій формaciї виявлено мідну мінералізацію (самородну мідь) та виділені перспективні Волинський, Маневицький та Кухотсько-Вольський металогенічні райони, а в їх межах — рудні поля. Загальні обсяги перспективних ресурсів міді (кат. Р1+Р2) становлять 3,5 млн тонн.

Для нарощування мінерально-сировинної бази мідних руд передбачаються:

збільшення обсягів геологорозвідувальних робіт з метою виявлення нових перспективних проявів самородної міді у траповій формaciї;

проведення пошукових і пошуково-оцінювальних робіт на території Волинського, Маневицького та Кухотсько-Вольського металогенічних районів з метою підготовкиrudoproyavів (ділянок) для розвідки.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Нікель і кобальт

Цей вид корисних копалин належить до категорії Б. Родовища та 60 проявів обох металів на території України представлені силікатними рудами кори вивітрювання гіпербазитів і зосереджені у двох районах — у Середньому Побужжі (Кіровоградська область) та Середньому Придніпров'ї (Дніпропетровська область). Однак у з'язку з нездовільними гірничотехнічними умовами та низькою якістю руди практично вся внутрішня потреба в нікелі та кобальті останніми роками забезпечується за рахунок імпорту.

У Середньому Побужжі виявлені лінійні кори вивітрювання з промисловим вмістом нікелю та хрому. Загальні перспективні ресурси нікелю в межах ділянок з лінійними і площинними корами вивітрювання становлять 52 тис. тонн і розташовані поблизу Побузького нікелевого заводу.

Перспективи сульфідної нікеленосності України обмежені, але є деякі передумови для розвідання промислових родовищ сульфідного нікелю. Так, сульфідне мідно-нікелеве зруденіння встановлено в північно-західній частині Українського кристалічного щита.

Для нарощування мінерально-сировинної бази нікелевих та кобальтових руд передбачається проведення:

пошукових та пошуково-оцінювальних робіт на силікатні хром-нікелеві та нікель-кобальтові руди у площинних і лінійних корах вивітрювання в межах Капітанівського рудного поля;

пошукових робіт щодо сульфідних мідно-нікелевих руд у межах розповсюдження габроїдних масивів північно-західної частини Українського кристалічного щита.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Свинець і цинк

Цей вид корисних копалин належить до категорії Б. Свинцево-цинкові руди досить високої якості відомі у двох регіонах України — на Закарпатті та в південно-східній частині Дніпровсько-Донецької западини. Перспективи з видобутком свинцю і цинку пов'язуються з золото-поліметалічними родовищами Закарпаття. Експлуатація Мужіївського золото-поліметалічного родовища може задовільнити потреби України лише частково.

Найбільш перспективними об'єктами для приросту промислових запасів свинцю і цинку вважаються Берегівське золото-поліметалічне родовище і Біганське комплексне алуніт-барит-поліметалічне родовище на Закарпатті.

У межах Чортомлицької зеленокам'яної структури виявлено золото-поліметалічний тип руд (мідь, свинець, цинк), характерний для світових аналогів, але внаслідок неналежного управління процесами звітування досі немає звіту про виконані роботи, тож результати відомі лише виконавцям робіт.

Для нарощування мінерально-сировинної бази свинцевих та цинкових руд передбачаються:

геологічне довивчення та переоцінка запасів суспініх свинцево-цинкових руд у межах золотоносних об'єктів Берегівського та Мужіївського рудних районів;

переоцінка ресурсів свинцю і цинку перспективнихrudoproyavів Рахівського та Вишківського рудних районів;

оцінка промислового значення Біляївського та Новомітровського родовищ.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Титан

Цей вид корисних копалин належить до категорії А. Україна має потужну мінерально-сировинну базу титану (загалом налічується 122 проявів), входить до десятки країн світу за обсягами розвіданих запасів та забезпечує понад 7 відсотків світового видобутку. Титанова металогенічна провінція охоплює північно-західну частину Українського кристалічного щита, до державного балансу запасів корисних копалин України включено 28 родовищ, серед яких 1 унікальна, 13 великих, 10 середніх, а решта — з незначними запасами. За геолого-промисловим типом родовища титану підрозділяються на розсипні, корінні та гіпергенні залишки родовища кори вивітрювання кристалічних порід. Дотепер розробляються лише розсипні родовища. Руди титану завжди комплексні і зазвичай вміщують також залізо, цирконій, фосфор, ванадій, скандій та інші мінерали.

Континентальні ільменітові розсипи представлена Іршанською групою родовищ, що розташовані в північно-західній частині Українського кристалічного щита, та розсипами Корсунь-Новомиргородського plutonу.

Корінні родовища титану представлені великим Стремигородським родовищем, підготовленим до промислового освоєння, та меншими за запасами Федорівським і Злобицьким родовищами, що розташовані в північно-західній частині Українського кристалічного щита. Для експлуатації цих родовищ необхідне капітальне будівництво нових рудників та збагачувальних фабрик, що потребує значних інвестицій і часу.

Для нарощування мінерально-сировинної бази титанових руд передбачається проведення:

пошуково-оцінювальних та розвідувальних робіт на встановлених об'єктах (аналогічних Стремигородському) корінних титанових руд північно-західної частини Українського кристалічного щита;

пошукових і пошуково-оцінювальних робіт на перспективних об'єктах розсипних титан-цирконієвих руд Волинського, Новомиргородського та Середньопридніпровського рудних районів.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Олово

Цей вид сировини належить до категорії Г. На території України прояви олова виявлені в північно-західній і південно-східній частинах Українського кристалічного щита та представлені двома мінерально-генетичними типами — колумбіт-касiterитовим у розсипах та касiterит-колумбітовим у корах вивітрювання.

За результатами пошукових робіт у центральній частині Сущано-Пержанської зони виділена перспективна площа з олов'яним та рідкісномінерально-рідкіснометальним зруденінням. Деякі прояви (Кар'єр, Західний, Гірняцький, Західно-Ястrebецький) містять касiterит (вольфраміт)-кварцовий тип руд, що можуть вилучатися як супутні корисні копалини при комплексному освоєнні цих ділянок надр.

Для нарощування мінерально-сировинної бази передбачається проведення:

комплексу бурових, мінералого-петрографічних і технологічних досліджень у процесі пошукових і пошуково-оцінювальних робіт;

геолого-економічної оцінки і визначення доцільності розвідкиrudoproyavів.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Вольфрам

Цей вид корисних копалин належить до категорії Г. В Україні немає розвіданих родовищ вольфраму, хоча численніrudoproyavи поширені на території Українського кристалічного щита. Потреби держави в цій корисній копалині задовільняються за рахунок імпорту.

Упродовж останніх років у Східному Приазов'ї виявлено перспективні прояви вольфраму. Підвищений вміст вольфраму в деяких частинах Сергіївського золоторудного родовища у Придніпровському регіоні свідчить про потенційні можливості виявлення в межах зазначеного і подібнихrudoproyavів (крім промислових молібденових) та вольфрамових руд.

Для нарощування мінерально-сировинної бази руд вольфраму передбачається проведення пошукових робіт щодо вольфрамового зруденіння у межах перспективних районів Українського кристалічного щита.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Молібден

Цей вид корисних копалин належить до категорії Г. В Україні немає розвіданих родовищ молібдену, хоча його численніrudoproyavи поширені на території Українського кристалічного щита. Потреби держави в цій корисній копалині задовільняються за рахунок імпорту.

Серед відомих об'єктів є перспективні площи і конкретні перспективніrudoproyavи, підготовлені до проведення пошуково-оцінювальних робіт, розвідки та подальшого освоєння: насамперед Вербінський та Устинівськийrudoproyavи в північно-західній частині Українського кристалічного щита.

Виділено три райони, що є високоперспективними для відкриття промислових родовищ молібдену: північно-західна частина Українського кристалічного щита, Середнє Приазов'я та Східне Приазов'я.

Серед відомих об'єктів є перспективні площи і конкретні перспективніrudoproyavи, підготовлені до проведення пошуково-оцінювальних робіт, розвідки та подальшого освоєння: насамперед Вербінський та Устинівськийrudoproyavи в північно-західній частині Українського кристалічного щита.

Для нарощування мінерально-сировинної бази руд молібдену передбачається проведення геологічного досвідчення з метою підготовки найбільш перспективнихrudoproyavів (ділянок) для розвідки.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

у главі «Рідкісні та рідкісномінеральні металі»:

главу «Тантал і ніобій»

Цей вид корисних копалин належить до категорії В. Ресурсний потенціал танталу та ніобію в Україні (37 проявів) є найвищим у Європі. Україна в змозі повністю забезпечити власні потреби у тантал-ніобієвій корисній копалині. У межах Українського кристалічного щита вирізняються три великі рідкісномінеральні райони поширення танталу та ніобію: Приазовський, Центральний і Північно-західний (Волинський).

Грунтівно вивчено об'єкти Приазов'я, що мають значні ресурси і запаси, а також сприятливі гірничо-геологічні та гідрогеологічні умови для розробки. За умови комплексного використання цих запасів (цирконій, нефелін, польовий шпат) родовища можуть рентабельно експлуатуватися. Найбільш досконало вивчено значне за розмірами Мазурівське родовище, розташоване в Донецькій області.

Невеликі за розмірамиrudoproyavи (проте з високим вмістом танталу — 0,10—0,15 відсотка) відкрито в межах Ганнівсько-Звенигородської зони (Мостове, Копанки, Висік та інші).

Для нарощування мінерально-сировинної бази танталу та ніобію передбачається проведення пошуко-кових і пошуково-оцінювальних робіт у межах перспективних районів Українського кристалічного щита щодо тантал-ніобієвого зруденіння, пов'язаного з пегматитами.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

главу «Літій» викласти в такій редакції:

комплексних рудах рідкіснометальних гранітних пегматитів.

На території України промислові запаси берилієвих руд виявлені в північно-західній частині Українського кристалічного щита (центральна частина Суphanо-Пержанської тектонічної зони), де розвідано Пержанське родовище берилієвих руд. Пержанське родовище (ділянки Північна і Крушинка) перебуває на стадії підготовки до розробки. Зрудення приурочене до метасоматитів кварц-польовошпатового та польовошпатового складу. Запаси берилію достатні для створення гірничодобувного підприємства.

Перспективні ресурси берилію обліковані на Новостанкуватському, Липнязькому і Ташлицькому рудопроявах, у межах Шевченківського родовища літієвих руд також оцінені запаси оксиду берилію.

Для нарощування мінерально-сировинної бази руд літію передбачається проведення пошукових і пошуково-оцінювальних робіт у межах перспективних районів.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

у главі «Цирконій і гафній»:

абзац перший викласти в такій редакції:
«Цирконій належить до категорії А, гафній — до категорії В. Ці два метали мають близькі фізико-хімічні властивості (вогнетривкість, інертність тощо). Проте гафній не утворює власних мінералів, але є постійною домішкою у цирконії при середньому співвідношенні їх оксидів 1:50»;

третє речення абзацу другого після слів «цирконій-рідкісноземельних руд» доповнити словами «у кристалічних породах»;

абзац третій виключити.

У зв'язку з цим абзаці четвертий — восьмий вважати відповідно абзацами третім — сьомим;

абзаци п'ятий — восьмий замінити двома новими абзасами такого змісту:

«Для нарощування мінерально-сировинної бази цирконієвих і гафнієвих руд передбачається проведення пошукових та пошуково-оцінювальних робіт щодо комплексних ільменіт-цирконієвих руд у межах рудних полів відомих родовищ.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

главу «Скандій» викласти в такій редакції:

«Скандій

Цей вид корисних копалин належить до категорії В. Скандій використовується в лазерній техніці, для легування алюмінієвих сплавів, у літакобудуванні, приладобудуванні, в авіаційній та ракетно-космічній техніці.

Геолого-промислові типи родовищ скандію представлені власне скандієвими родовищами та родовищами скандійвісніх руд. Більше 90 відсотків запасів скандію міститься в бокситах, титанових рудах, фосфоритах.

На території України скандій як промисловий компонент виявлено в корінних докембрійських породах і рудах (апатит-ільменітових комплексних родовищах Стремигородської групи, пов'язаних із габро-анортозитовою формациєю), в ванадій-скандієвих метасоматитах (Жовторіченське родовище), в ільменітових, ільменіт-цирконівих розсипах (Малишевське родовище, родовища Іршанської групи).

Запаси скандію обліковуються у державному балансі запасів корисних копалин України щодо 12 комплексних родовищ: Малишевське, Валки-Гацківське, Жовторіченське, Стремигородське, Федорівське, Тростянецьке, Злобицьке, Торчинське, Іршанське, Лемненське-Західне, Лемненське-Східне, Таразівське.

Для нарощування мінерально-сировинної бази передбачаються:

продовження розвитку вітчизняних технологій отримання алюмінієво-скандієвих сплавів для забезпечення потреб вітчизняного літако- та ракетобудування;

продовження розвитку вітчизняних технологій вилучення скандію під час хімічної переробки ільменіту з руд апатит-ільменітових родовищ.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

главу «Розсіяні елементи» викласти в такій редакції:

«Розсіяні елементи

Реній

Цей вид корисних копалин належить до категорії Г. В Україні вперше у світовій геологічній практиці в ультрабазитах масивів Капітанівської групи виявлено досить великі (до 50 мікронів) фази металевого ренію або його природних інтерметалевих сполучок. Реній — надзвичайно рідкісний розсіяний елемент з найменшим кларком ($7 \cdot 10^{-8}$) з усіх платинойдів і лантаноїдів. Досі реній був відомий лише у вигляді ізоморфних домішок та у промислових обсягах видобувався з інших мінералів (насамперед з молібдену). В окремих випадках реній утворює власні мінерали, які через це не мають промислової цінності.

Реній — метал майбутнього. Його унікальні властивості зумовлюють основні сфери застосування: радіоелектроніка, електронна та електронно-вакуумна промисловість, нафтопереробка (виробництво високооктанових бензинів), авіабудування (значне збільшення ресурсу двигунів), приладобудування, ракетно-космічна техніка, виробництво металокомпозитів з унікальними фізико-механічними властивостями за рахунок різних відсоткових домішок ренію. Такі сплави є високотехнологічними (добре зварюються,

дуже міцні, при цьому пластичні, а отже, зберігають свою властивості та форму в екстремальних умовах експлуатації — високих і надвисоких температур, тиску), застосовуються для виробництва ниток розжарювання із збільшеним ресурсом, підігрівачів катодів, термопар.

Потреби в ренії є необмеженими. На сьогодні його використання здійснюється в обсягах видобування. За оцінками експертів, потреба в ренії з часом лише зростатиме.

У цьому напрямі передбачаються:

проведення геолого-прогнозного картування перспективних територій;

проведення пошуково-оцінювальних робіт на виявленнях перспективних ділянках з метою оцінки їх ресурсного потенціалу та визначення (за сприятливих обставин) параметрів промислового об'єкта в їх межах.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

у главі «Дорогоцінні метали та алмази»:

назву викласти в такій редакції:

«Благородні метали»;

главу «Золото і срібло» викласти в такій редакції:

«Золото і срібло

Цей вид корисних копалин належать до категорії В. На території України виділяють три золотоносні провінції: Карпатська золотоносна провінція, Український кристалічний щит та Донбас.

Карпатська золотоносна провінція є однією з найбільш досконало вивчених. За попередніми оцінками фахівців, загальні прогнозні ресурси цієї території становлять: золота — 400 тонн, срібла — 5,5 тис. тонн, свинцю — 2,7 млн тонн, цинку — 5,3 млн тонн. Тут розвідане Мужіївське родовище та родовище Сауляк (родовище Сауляк попередньо розвідане, затверджено запаси). Безпосередньо до Мужіївського родовища прилягає Берегівське золотополіметалічне родовище зrudами аналогічного складу.

Золотоносність Донецького басейну вивчається давно, але через відсутність грунтovих досліджень немає її однозначної оцінки. Загальні прогнозні ресурси Донбасу оцінюються у 400 тонн золота. Тут відкрито невелике за запасами Бобриківське родовище золото-сульфідних руд.

Головною золотоносною провінцією України є Український кристалічний щит, у межах якого загальні обсяги ресурсів визначаються у 2400 тонн золота. Найбільш досконало вивчено шість родовищ — Майське, Клинцівське, Юр'ївське, Сергіївське, Балка Золота та Балка Широка. Оцінені в їх межах ресурси становлять понад 620 тонн золота.

Для покращення структури та стану запасів мінерально-сировинної бази руд золота та прискорення доведення потенційних золотопроявів до стану родовищ для подальшої експлуатації передбачається провести порівняльну геолого-економічну оцінку наявних рудоносних полів. На підставі цієї оцінки обрати найбільш привабливі та перспективні за комплексом ознак об'єкти Українського кристалічного щита для доведення їх до рівня підготовки, що здатний надати чітку інформацію щодо типових питань найбільших золотодобувних компаній світу.

Нагальною потребою є відновлення працездатності лабораторно-аналітичних центрів, проведення дослідно-промислової розробки, комплексу технологічних та напівзаводських випробувань, а також досить тривалої роз'яснювальної роботи для зняття екологічних та соціальних побоювань у місцевого населення.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

абзац третій — сьомий глави «Платиноїди» замінити двома новими абзасами такого змісту:

«Для нарощування мінерально-сировинної бази платиноїдних руд передбачається створення власної сучасної лабораторної бази та проведення цільових геологорозвідувальних робіт з метою виявлення металів платинової групи на локальних площах і об'єктах з оцінкою перспективи практичного їх освоєння.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

главу «Алмази» виключити;

г) у підрозділі «Неметалічні корисні копалини»:

доповнити чотирма новими абзасами такого змісту:

«Неметалічні корисні копалини мають надзвичайно важливе значення для національної економіки та використовуються у металургії, гірничо-хімічному та агропромисловому комплексах та у будівництві. При цьому неметалічні корисні копалини використовуються переважно у природному стані.

За понад столітню історію української металургії створено потужну промисловість з видобування і первинної переробки неметалічних корисних копалин, які пов'язані з нею технологічними процесами. З усіх видів таких корисних копалин (вапняк, доломіти, кварцити, вогнетривкі глини, лужноземельні бентоніти) Україна повністю забезпечується власні потреби і певною мірою потреби Російської Федерації, Грузії, Польщі та Словаччини. Однак останнім часом гостро постали проблеми, зумовлені загальним прогресом у металургії і значним підвищенням вимог до якості неметалічних корисних копалин. Крім того, території Донецької та Луганської областей, Автономної Республіки Крим та міста Севастополь, що вимагає пошуку альтернативних джерел.

Для нарощування мінерально-сировинної бази флюсових вапняків і доломітів передбачається проведення:

техногенних досліджень щодо можливості отримання флюсової сировини високої якості для конверторного та електроплавильного виробництва сталі; пошукових і пошуково-оцінювальних робіт у межах Суphanо-Пержанської зони з метою виявлення ресурсів ділянок з флюоритом.

Для нарощування мінерально-сировинної бази флюсових вапняків і доломітів передбачається проведення:

техногенних досліджень щодо можливості отримання флюсової сировини високої якості для конверторного та електроплавильного виробництва сталі; пошукових і пошуково-оцінювальних робіт у межах Суphanо-Пержанської зони з метою виявлення ресурсів ділянок з флюоритом.

Для нарощування мінерально-сировинної бази флюсових вапняків і доломітів передбачається проведення:

техногенних досліджень щодо можливості отримання флюсової сировини високої якості для конверторного та електроплавильного виробництва сталі; пошукових і пошуково-оцінювальних робіт у межах Суphanо-Пержанської зони з метою виявлення ресурсів ділянок з флюоритом.

Для нарощування мінерально-сировинної бази флюсових вапняків і доломітів передбачається проведення:

техногенних досліджень щодо можливості отримання флюсової сировини високої якості для конверторного та електроплавильного виробництва сталі; пошукових і пошуково-оцінювальних робіт у межах Суphanо-Пержанської зони з метою виявлення ресурсів ділянок з флюоритом.

Для нарощування мінерально-сировинної бази флюсових вапняків і доломітів передбачається проведення:

техногенних досліджень щодо можливості отримання флюсової сировини високої якості для конверторного та електроплавильного виробництва сталі; пошукових і пошуково-оцінювальних робіт у межах Суphanо-Пержанської зони з метою виявлення ресурсів ділянок з флюоритом.

Для нарощування мінерально-сировинної бази флюсових вапняків і доломітів передбачається проведення:

техногенних досліджень щодо можливості отримання флюсової сировини

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом. Піски формувальні. Цей вид корисних копалин належить до категорії А. Україна повністю забезпечує потреби своєї металургійної та машинобудівної промисловості у формувальних пісках, а також експортує їх до ряду країн. Родовища формувальних пісків і перспективні об'єкти локаційовані у крейдяних, палеоген-неогенових і четвертинних відкладах Донецької складчастої області, Дніпровсько-Донецької і Причорноморської западин, Волино-Подільської плити та Українського кристалічного щита.

У державному балансі запасів корисних копалин України враховано 14 родовищ (Гусарівське, Часів-Ярське, Бантишівське та інші) та 6 об'єктів обліку, в яких запаси формувального піску затверджені як супутні корисні копалини. Розробляються 4 родовища та 6 об'єктів обліку.

Для нарощування мінерально-сировинної бази формувальних пісків передбачається проведення геологорозвідувальних робіт щодо формувальних пісків у межах перспективних ділянок Дніпровсько-Донецької западини, Донецької складчастої області, Волино-Подільської плити та Українського кристалічного щита.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Сировина вогнетривка

Вторинні каоліни. Цей вид корисних копалин належить до категорії А. Вторинні каоліни широко використовуються в металургійній промисловості (для виготовлення вогнетривких виробів), а також у керамічній, цементній та інших галузях. Каоліни повинні містити мінімальну кількість оксиду кальцію, що забезпечує їм відповідну вогнетривкість. Родовища сконцентровані на Українському кристалічному щиті. У державному балансі запасів корисних копалин України враховано 8 родовищ вторинних каолінів (Володимирівське, Кіровоградське, Мурзинське, Новоселицьке, Обознівське, Яснополянське, Балашівське і Пологівське).

Для нарощування мінерально-сировинної бази вторинних каолінів (особливо вищих сортів) передбачається проведення пошукових, пошуково-оцінювальних та розвідувальних робіт на перспективних ділянках Українського кристалічного щита та його схилів.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Вогнетривкі і тугоплавкі глини. Цей вид корисних копалин належить до категорії А. Україна має великі запаси вогнетривких глин, розвіданих у межах Донецької складчастої області, Дніпровсько-Донецької западини та осадочного чохла Українського кристалічного щита. У державному балансі запасів корисних копалин України враховано 18 родовищ, з них 4 об'єкти обліку запасів глин комплексних родовищ розробляються (14 родовищ, у тому числі 1 об'єкт обліку).

Однак запаси високоякісних глин на найбільших родовищах (Часів-Ярське, Новоселицьке) майже виснажені, знижується сортність корисних копалин, що видобуваються, ускладнюються гірничо-геологічні умови, збільшується глибина кар'єрів і, як наслідок, зростає собівартість видобутку.

Для нарощування мінерально-сировинної бази вогнетривких і тугоплавких глин передбачається проведення:

пошукових робіт з виявлення високоякісних тугоплавких глин у Кальміус-Торезькій та Бахмутській западинах Донецької області;

пошуково-оцінювальних та розвідувальних робіт на перспективних ділянках вогнетривких та тугоплавких глин у межах Дніпровсько-Донецької западини (Полтавська, Сумська та Харківська області) та перспективних районів Українського кристалічного щита та його схилів.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Магнезит. Цей вид корисних копалин належить до категорії Г. Україна практично не має власної видобувної мінерально-сировинної бази магнезиту, хоча потреби в такій сировині дуже великі. Наразі основні потреби в магнезиті та продуктах його переробки задовольняються за рахунок імпорту.

Разом з тим поклади магнієвих руд, пов'язані з серпентинітовими масивами, відомі в межах Середньопридніпровського мегаблока Українського кристалічного щита. При цьому їхні породи є якісними магнієвими рудами як для вилучення і металічного магнію, придатного для виробництва високоякісних периклазових вогнетривів, так і оксиду магнію (магнезії), проте на предмет магнієвих руд вони вивчені ще недостатньо.

Для нарощування мінерально-сировинної бази магнієвих руд передбачається проведення пошукових та пошуково-оцінювальних робіт у межах Побузького рудного району та Середньопридніпровського і Приазовського мегаблоків Українського кристалічного щита.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Високоглиноземна сировина. До високоглиноземних відносяться гранат-силіманітові та дистенові руди. Цей вид корисних копалин належить до категорії Г. У державному балансі запасів корисних копалин України враховані запаси дистен-силіманіту як супутнього компонента в пісках Малишівського розсипного титан-цирконієвого родовища та Вовчанського

циркон-рутіл-ільменітового родовища. Корінні поклади андалузит-дистен-силіманітових кварцитів і гнейсів тяжіють до докембрійських метаморфічних товщ Українського кристалічного щита. Перспективними щодо виявлення родовищ цих корисних копалин є райони Приазов'я та північної частини Житомирської області (Сущано-Пержанська зона).

Для нарощування мінерально-сировинної бази високоглиноземних руд передбачається проведення пошукових, пошуково-оцінювальних та розвідувальних робіт щодо гранат-силіманітових та дистенових руд у перспективних районах Українського кристалічного щита.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Кварцити та кварцовий пісок. Цей вид корисних копалин належить до категорії А. В Україні для виробництва вогнетривів (динасу, муліту, мертелью, ферросплавів і кристалічного кремнію) використовуються кварцити, кварцитоподібні пісковики та кварцопісок, які виявлені і розробляються в різновікових геологічних утвореннях.

У державному балансі запасів корисних копалин України обліковано 5 родовищ кварцитів, з яких розробляються Васильківське, Товкачівське та Овруцьке родовища, і 2 родовища кварцитоподібного пісковику, з яких розробляється Баницьке родовище.

Актуальним завданням є прискорення виявлення і розвідки родовищ високоякісних кварцитів.

Родовища кварцопісок для вогнетривів локалізовані в неогенових відкладах Донецької складчастої області (Красногорівське, Різниківське родовища).

Для нарощування мінерально-сировинної бази кварцитів та кварцового піску для вогнетривів передбачається проведення:

пошукових, пошуково-оцінювальних та розвідувальних робіт щодо кварцитів для потреб чорної металургії в межах Донецького басейну та високоякісних кварцитів для потреб кольорової металургії — в межах Українського кристалічного щита та Дніпровсько-Донецької западини;

пошукових, пошуково-оцінювальних та розвідувальних робіт щодо кварцопісоків у межах перспективних ділянок Донецької складчастої області, Дніпровсько-Донецької западини, Волино-Подільської плити та Українського кристалічного щита.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом;

главу «Сировина для гірничо-хімічного та агропромислового комплексів» викласти в такій редакції:

«Сировина для гірничо-хімічного та агропромислового комплексів

Сировина агрохімічна

Апатит. Цей вид корисних копалин належить до категорії Г. Видобуток фосфатної сировини в Україні не здійснюється.

Загальні запаси апатитових руд в Україні майже повністю зосереджені у двох родовищах — Стрімогородському та Новополтавському (як супутний компонент титанових руд). Водночас поблизу Стрімогородського родовища є менші за обсягами родовища таких самих руд, що залягають на меншій глибині і потребують значно менших капітальних вкладень для їх розробки. Найбільш перспективні з них — Видеборське і Федорівське. Крім того, в межах Корсунь-Новомиргородського плутону розвідане Носачівське родовище фосфор-титанових руд. Розробка цих родовищ забезпечить значну частку потреби України у фосфорних добривах.

Самостійним типом апатитових руд є апатитомісні основні породи Голосківської ділянки (Хмельницька область).

Для нарощування мінерально-сировинної бази апатиту передбачається проведення:

пошукових та пошуково-оцінювальних робіт на апатитові та апатит-ільменітові руди в перспективних районах Українського кристалічного щита та Донецької складчастої області;

пошуково-оцінювальних робіт щодо апатитових руд у межах Голосківського рудоносного поля (Хмельницька область).

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Фосфорити. Цей вид корисних копалин належить до категорії Г. В Україні відкриті родовища та поклади зернистих фосфоритів (Новополтавське родовище — рихлі руди, Донецький басейн та Полісся — зернисті фосфорити, Волинь — жовнові руди).

Останнім часом обсяг використовуваних фосфоритових добрив у сільському господарстві становить лише шосту частину обсягу, необхідного для забезпечення високої врожайності сільськогосподарських культур.

Через низьке засвоєння рослинами фосфору (лише кілька відсотків) при використанні традиційних фосфатних мінеральних добрив для досягнення екологічної і раціональної комплексної переробки фосфоритових корисних копалин необхідно впровадити технологію одержання фосфоритових мінеральних добрив, що передбачає використання сірчаної кислоти. Такий підхід дає можливість здійснювати промислове освоєння численних невеликих родовищ фосфоритів і робити їх привабливими для інвесторів.

Для нарощування мінерально-сировинної бази фосфоритів передбачається проведення пошукових і пошуково-оцінювальних робіт щодо жовнових та зернистих фосфоритів у межах Волино-Подільської плити (Волинська і Вінницька області), Дніпровсько-Донецької западини (Сумська та Харківська області) та Південного Донбасу.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Калійні солі. Цей вид корисних копалин належить до категорії Б. Калійна сіль головним чином застосовується у виробництві мінеральних добрив (калійних і комплексних). Різноманітні калійні солі у природних родовищах часто містяться разом із магнієвими і водночас можуть утворювати подвійні калійно-магнієві, хлоридні та сульфатні солі.

На території України калійні солі поширені в межах Дніпровсько-Донецької западини і Передкарпатського краївого прогину, з яким пов'язана одна з найбільших у світі провінції калійних руд сульфатного типу (найцінніші калійні руди). Вони переважно зосереджені у двох родовищах (усього 13) — Стебницькому і Пілью. Однак застаріла технологія перевробки видобутих корисних копалин і відсутність ресурсів для її поновлення спричинили зменшення видобутку та втрату солі, а згодом і повне припинення виробничої діяльності через інтенсивне забруднення довкілля. Запаси переважної більшості родовищ оцінені ще у 1948—1960 роках, натепер вони відповідають лише перспективним ресурсам та частково попередньо розвіданим запасам.

Тому важливим є нарощування мінерально-сировинної бази калійних солей та розвиток видобування з одночасним дотриманням усіх природоохоронних заходів шляхом:

проводження пошукових та пошуково-оцінювальних робіт у межах Передкарпатського калієносного басейну з метою виявлення ділянок із сприятливими для розробки гірничо-геологічними умовами;

зalучення, зокрема шляхом проведення аукціонів, вітчизняних та іноземних інвестицій до видобування калійних солей із дотриманням усіх природоохоронних заходів у межах відповідних ділянок надзвичайних заходів;

проведення повного циклу охоронних заходів при експлуатації родовищ калійних солей, рекультивації існуючих відвальні та хвостосховищ, запобігання виникненню техногенних аварій та інших надзвичайних ситуацій.

Сапропель. Цей вид корисної копалини належить до категорії Б. В Україні відкладення сапропелю встановлено у 351 водоймі, переважно в північних областях. Основна кількість запасів (74 відсотки) зосереджена у водоймах Волинської області, зокрема в озерах Шацької групи. Із 190 розвіданих родовищ Волині 8 належать до експлуатаційних, решта — до резервів.

У цьому напрямі передбачається здійснення прогнозно-кадастрової та сучасної геологіко-економічної оцінки перспективних ділянок і родовищ сапропелю з проведенням радіаційно-гіг

ОФІЦІЙНО

соктів. Вапняки цього типу поширені в південній частині Волино-Подільської плити, на південно-західному схилі Українського кристалічного щита, де простежуються два рифові пасма — Подільське і Східне.

Для потреб цукрової промисловості розробляється низка родовищ, запаси яких можуть забезпечити роботу цукрових підприємств України лише на найближчу перспективу.

При цьому скорочення запасів вапняків вимагає невідкладних заходів щодо прискорення пошукових і пошуково-оцінювальних робіт щодо високосортних вапняків для цукрової промисловості у Вінницькій та Харківській областях.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

після глави «Сировина для гірничо-хімічного та агропромислового комплексів» доповнити новою главою такого змісту:

«Сировина ювелірна (дорогоцінне каміння), ювелірно-виробна (напівдорогоцінне каміння), виробна та п'єзооптична

Алмази. Цей вид корисних копалин належить до категорії Г. На території України встановлено три райони прояву кімберлітового і лампроїтового магматизму (корінних джерел алмазів) — північ Волино-Подільської плити, північно-західна та центральна частини Українського кристалічного щита та Приазовський масив і зона його зчленування з Донецьким басейном.

Реальні перспективи виявлення промислових алмазів пов'язані з метаморфізованими конгломератами, передовсім Білокоровицької палеозападини, де вже встановлені зерна алмазів кімберлітового генезису в класі 4+2 міліметри.

Крім зазначеніх районів, реальними також є перспективи виявлення промислових алмазів за комплексом геолого-геофізичних даних і на інших площах, але спеціалізовані пошукові роботи щодо виявлення цього дорогоцінного каміння потребують залучення значних обсягів інвестицій.

Для формування мінерально-сировинної бази алмазів передбачається проведення пошукових робіт на перспективних ділянках у межах Східного Приазов'я, Волино-Подільської плити та Українського кристалічного щита.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Бурштин, інше напівдорогоцінне і дорогоцінне каміння, виробна та п'єзооптична сировина. Сукупність різновидів цієї корисної копалини належить до категорії В. Об'єднані традиційні для України різновиди: бурштин, топаз, берил, гірський криштал. Оцінені ресурси бурштину, мармурового оніксу, родоніту. Виявлені також прояви смарагду, аквамарину, рубіну, сапфіру, гранату, аметисту та різноманітного ювелірно-виробного каміння, але перспективи їх промислового освоєння не з'ясовано.

З усіх видів природного кольорового каміння України бурштин є найбільш конкурентоспроможним. Водночас, враховуючи природну специфіку ареалу розміщення цієї корисної копалини — переважно землі лісогосподарського призначення, — комплексна розробка покладів з проведеннем подальшої рекультивації відпрацьованих територій вимагає визначення на державному рівні переліку порушених бурштиношукачами земель із зазначенням координат територій у Волинській, Житомирській та Рівненській областях та координації програм дій з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства. На часі також картування ареалів розповсюдження товщ, що вміщують бурштин. Зважаючи на велику площину порушених бурштиношукачами земель, необхідно надавати пріоритет у геологічній розвідці та видобутку бурштину в межах вже порушених земель з подальшою рекультивацією відповідних земельних ділянок.

Для нарощування мінерально-сировинної бази дорогоцінного і напівдорогоцінного каміння та п'єзокварцовії сировини передбачається проведення:

пошукових і пошуково-оцінювальних робіт у межах Маневицької, Клесівської, Дубровицької, Барашівської і Білокоровицької бурштиноносних зон (Волинська, Рівненська та Житомирська області); пошукових і пошуково-оцінювальних робіт з метою виявлення родовищ опаду та мармурового оніксу на території західного регіону України; пошукових і пошуково-оцінювальних робіт щодо перспективних проявів каменесамоцвітних корисних копалин;

пошукових і пошуково-оцінювальних робіт щодо п'єзооптичної сировини в межах Володарсько-Волинського пегматитового поля.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

у глави «Інша нерудна сировина»;

главу «Каменесамоцвітна сировина» виключити;

главу «Первинні каоліни і опоки» викласти в такій редакції:

«Сировина скляна та фарфоро-фаянсова

Первинні каоліни і опоки. Цей вид корисних копалин належить до категорії А. Каоліни поширені переважно на Українському кристалічному щиті, де віддається одна з провідних каолінових провінцій світу, найбагатша в Європі, та простежується від Полісся до Азовського моря.

Каолін експортувався з України до десятків держав світу для виробництва найвищих сортів фарфору і паперу ще з позаминулого століття.

Як засвідчує досвід розвинутих країн, ефективний видобуток високих сортів цих корисних копалин здійснюється на малих родовищах, що залягають у простих гірничо-геологічних умовах.

Для нарощування мінерально-сировинної бази первинних каолінів і опоки передбачається проведення:

пошукових, пошуково-оцінювальних та розвідувальних робіт щодо первинних каолінів у межах перспективних районів Українського кристалічного щита;

пошукових, пошуково-оцінювальних та розвідувальних робіт на опоку в межах перспективних ділянок Харківської, Сумської, Вінницької та Хмельницької областей.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Польовий шпат. Цей вид корисних копалин належить до категорії Б. На території України, в межах Українського кристалічного щита, широко поширені польовошпатні породи архей-протерозойської ери. Пегматити 33 полів локалізації тяжіють до масивів гранітів різних комплексів, утворюють скучення переважно жилих тіл середньою потужністю 3—8 метрів, часто диференційованої будови. Блокова і пегматитова зони таких жил становлять промисловий інтерес як польовошпатна сировина.

Мінерально-сировинний комплекс протягом багатьох років не забезпечує потреби промисловості України в польовошпатній сировині через імпортування близько 300 тис. тонн польовошпатного концентрату на рік.

Для нарощування мінерально-сировинної бази польового шпату передбачається:

проведення пошукових, пошуково-оцінювальних та розвідувальних робіт у перспективних районах Українського кристалічного щита;

впровадження вітчизняних технологій збагачення лужних каолінів.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Кварцовий пісок для виробництва скла. Цей вид корисних копалин належить до категорії А. Україна володіє значними запасами кварцового піску та експортує його. Для виробництва звичайного скла використовують кварцовий пісок різної якості, збагачений або незбагачений, кварцового скла — дуже чисті, переважно збагачені кварцові піски. Державним балансом запасів корисних копалин України враховано Гусарівське родовище кварцового піску, яке має різні сфери застосування — формувальні та абразивні піски, піски для скляної промисловості. У північно-західному районі Українського кристалічного щита, в басейні річки Тетерів, відомі Білокриницьке і Кодринське родовища алювіальних і флювіогляціальних кварцових пісків, а у Дніпровсько-Донецькій западині — Новоселівське і Берестовенькське родовища.

З розвитком скляної промисловості постійно зростає потреба у високоякісних кварцових пісках. У зв'язку з поширенням на території України кварцових пісків різного генетичного типу — алювіальних, льодовикових, морських, озерних, еолових та інших — можливості для нарощення їх мінерально-сировинної бази існують. Для цього передбачається проведення пошукових, пошуково-оцінювальних та розвідувальних робіт щодо відповідної корисної копалини високої якості в межах перспективних ділянок Дніпровсько-Донецької западини, Українського кристалічного щита та в інших регіонах.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

главу «Вапняки для цукрової промисловості» виключити;

главу «Глауконіт» викласти в такій редакції:

«Сировина адсорбційна

Глауконіт. Цей вид корисних копалин належить до категорії Г. Глауконіт використовується як важливий природний адсорбент або як комплексна агрономічна руда. Крім того, він застосовується при рекультивації ґрунтів, забруднених радіонуклідами. Глауконіт є супутнім компонентом фосфоритових руд або утворює самостійні родовища кварц-глауконітovих пісків.

В Україні відклади кварц-глауконітovих пісків неогенового і крейдового періодів поширені на території Волино-Подільської плити, Українського кристалічного щита та в південно-східній частині Дніпровсько-Донецької западини. Розвіданих родовищ глауконіту в Україні немає, але в низці регіонів поширені кварц-глауконітovі піски із вмістом глауконіту 40—60 відсотків, які можуть бути використані як супутній вид корисних копалин при видобутку бурштину класичним кар'єрним способом.

Для нарощування мінерально-сировинної бази глауконіту передбачається проведення пошукових, пошуково-оцінювальних та розвідувальних робіт у межах Середнього і Лівобережного Придністров'я, в Криму, Донецькому регіоні та в інших осадових базенах.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

главу «Інша нерудна сировина» доповнити абзацом восьмим такого змісту:

глави «Барит», «Буто-щебенева сировина», «Кварцити та кварцовий пісок для металургії та виробництва скла», «Польовий шпат» виключити;

главу «Графіт» викласти в такій редакції:

«Електро- та радіотехнічна сировина

Графіт. Цей вид корисних копалин належить до категорії А. Україна посідає шосте місце у світі за запасами графітовихrud (блізько 6 відсотків покладів) та одинадцяте — за обсягами їх видобутку. У межах Українського кристалічного щита вирізняються Бердичівський, Побузький, Криворізький і Приазовський графітоносні райони, в межах яких встановлено б родовища та близько 10 проявів кристалічного графіту. У Державному балансі запасів корисних копалин України обліковано 336,7 млн тонн графітової руди.

Станом на 2024 рік розробляється південно-східна ділянка Заваллівського родовища, готуються до розробки Заваллівське родовище (Зарічна ділянка), Балахівське родовище (південна ділянка) та Буртинське родовище (Городнявська ділянка). У Державному балансі запасів корисних копалин України обліковані також Mariupol'ske, Troits'ke, Peteriv'ske родовища.

Актуальним є завдання пошуку і розвідки багатих (пухких та змішаних) графітовихrud як для забезпечення власних потреб України, так і для експорту.

Для нарощування мінерально-сировинної бази графіту передбачається проведення пошукових, пошуково-оцінювальних та геологорозвідувальних робіт на перспективних ділянках Українського кристалічного щита.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом»;

главу «Інша нерудна сировина» підрозділу «Немetalічні корисні копалини» після глави «Графіт» доповнити новою главою такого змісту:

«Будівельне каміння та інші нерудні корисні копалини (цегельно-черепична, керамзитова, цементна та інша сировина)

Будівельне каміння належить до категорії А. Україна є однією з найбагатших у світі країн за запасами будівельного каміння різного призначення (від монументального та облицювального до буто-щебеневого). Його родовища відомі в межах Українського кристалічного щита (магматичні та метаморфічні породи архейського і протерозойського періодів: граніти, діорити, чарнокіти, гнейси, мігматити, кварцити, мармури тощо), Волино-Подільської плити (базальти, пісковики, мармуризовані вапняки), Причорноморської западини та Степового Криму (піляльні вапняки), Карпат (граніто-гнейси, мармури, мармуризовані вапняки, андезито-базальти, туфи), Гірського Криму (мармуризовані вапняки, вапняки-ракушняки). В Україні відомо 246 родовищ облицювального каміння, понад 900 (у тому числі комплексні об'єкти обліку) родовищ будівельного каміння та 199 родовищ піляльного каміння.

Як корисна копалина для виготовлення цегли, чер

д) доповнити двома новими підрозділами такого змісту:

«Гідрогеологічні роботи
Моніторинг підземних вод

Моніторинг підземних вод є пріоритетним напрямом діяльності геологічних служб розвинутих країн. В Україні з метою аналізу кількісного та якісного стану підземних вод, прогнозування його змін, інформаційно-аналітичної підтримки прийняття управлінських рішень у галузі охорони та раціонального використання підземних вод створено систему моніторингу підземних вод державного рівня.

В останні десятиліття через брак фінансування роботи з моніторингу підземних вод скоротилися до мінімуму. У зв'язку з необхідністю імплементації Директиви Європейського Парламенту і Ради 2000/60/ЄС від 23 жовтня 2000 року «Про встановлення рамок заходів Співтовариства в галузі водної політики» (далі — Водна рамкова директива) постала гостра потреба відновлення системи моніторингу підземних вод, її осучаснення та приведення у відповідність. Для цього необхідно здійснити:

інвентаризацію спостережних свердловин;

перезатвердження системи моніторингу підземних вод та відновлення спостережень у необхідному обсязі;

облаштування спостережних свердловин сучасними засобами вимірювальної техніки, які відповідають вимогам законодавства про метрологію та метрологічну діяльність;

удосконалення методичного забезпечення моніторингу підземних вод для його відповідності вимогам Водної рамкової директиви;

створення ефективної інформаційно-аналітичної системи для оперативної (автоматичної) обробки та аналізу інформації, підготовки рекомендацій для прийняття управлінських рішень;

переоцінку прогнозів і перспективних ресурсів та експлуатаційних запасів підземних вод України за актуальними даними.

Моніторинг підземних вод передбачається здійснювати за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Моніторинг небезпечних екзогенних процесів,
геохімічного стану ландшафтів
та екологічні дослідження

Територія України відзначається складними і неоднорідними екологічними умовами. Внаслідок бурхливого розвитку промисловості у минулому столітті, нераціонального господарювання, незаконного видобування корисних копалин, а також внаслідок Чорнобильської катастрофи утворилися численні осередки забруднення компонентів геологічного середовища. На значній території породи земної кори були порушені впливом гірничих робіт, промисловоміської забудови, меліорації земель, гідротехнічного будівництва, що обумовило розвиток та активізацію небезпечних екзогенних геологічних процесів (далі — ЕГП).

Моніторинг ЕГП (вивчення їхніх видових і просторових характеристик, активності прояву) є актуальну проблемою для України, адже на її території мають розвиток понад 20 видів ЕГП як природного, так і техногенного характеру. Основними серед них є зсуви, карст, підтоплення, абразія, переробка берегів, селі, ерозія, осідання над гірничими виробками. В Україні зафіксовано близько 26 тисяч карстопроявів і 23 тисяч зсувів. Основними завданнями моніторингу ЕГП є оцінка ураженості території, активізації ЕГП, загрози їхнього впливу на населені пункти та об'єкти економіки, прогнозування розвитку ЕГП тощо.

Необхідність виконання екологічно-геохімічних досліджень та моніторингу геохімічного стану ландшафтів зумовлена тим, що забруднення хімічними елементами є основним чинником зміни ландшафту в результаті техногенезу, протягом кількох десятиліть ХХ століття зміни геохімічних полів за рахунок техногенної складової набули глобального і незворотного характеру.

Екологічно-геологічні проблеми багатьох регіонів істотно ускладнюються негативними наслідками закриття гірничодобувних підприємств, шахт і розрізів. На території України продовжуються накопичення побутових та промислових відходів, скиди забруднених стічних вод у водні об'єкти, забруднення атмосферного повітря викидами гірничодобувних та інших підприємств, які в окремих регіонах перевищують гранично допустимі концентрації та захищені можливості компонентів геологічного середовища.

Актуальною проблемою є наявність численних не затамонованих пошуково-розвідувальних та недіючих експлуатаційних свердловин, що становить загрозу забруднення підземних вод.

З огляду на зазначені проблеми, передбачається:

виконання екологічно-геологічних досліджень з метою розроблення заходів для мінімізації негативного впливу на умови життєдіяльності в межах відповідних територій;

створення інформаційно-аналітичної системи для аналізу та прогнозування розвитку ЕГП із застосуванням сучасних комп'ютерних технологій;

широке запровадження геофізичних і дистанційних методів дослідження ЕГП;

відновлення функціонування спостережних полігонів у місцях інтенсивного розвитку ЕГП, передусім поблизу житлових масивів, об'єктів промисловості та інфраструктури;

продовження робіт з моніторингу геохімічного стану ландшафтів;

проведення ліквідаційного тампонажу свердловин для запобігання забрудненню підземних вод.

Для виконання поставлених завдань необхідне забезпечення зазначених робіт сучасним технічним обладнанням, приладами та апаратурую, що мають відповідати світовому технічному рівню. Проведення таких робіт також потребує належного науково-методичного супроводу науковими установами.

Передумовами виконання таких робіт є політична та адміністративна підтримка місцевих органів влади, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколошнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Зазначені роботи передбачається виконувати за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Підземні води та лікувальні грязі

Підземні води

Зважаючи на значний рівень господарського освоєння території України, підземні води є корисною копалиною, що має стратегічне значення як надійне захищене джерело забезпечення населення якістю питною водою. Нині частка підземних вод у господарсько-питному водопостачанні населення України становить менше 30 відсотків, тоді як у більшості держав Європейського Союзу — близько 70 відсотків. В Україні є значний потенціал для нарощування обсягів видобування підземних вод, адже розвіданість відповідних прогнозних ресурсів становить лише 26 відсотків.

В Україні розвідано близько 700 родовищ питних і технічних підземних вод, 250 родовищ мінеральних вод, 2 родовища теплоенергетичних вод та 2 родовища промислових вод.

Збільшення видобування підземних вод для забезпечення потреб питного водопостачання забезпечить реалізацію державної політики у сфері питної води, оскільки її принципами є наближення технологій виробництва питної води, національних нормативів до відповідних нормативів, технологій, засобів і методів, прийнятих у Європейському Союзі, та дотримання оптимального балансу використання поверхневих і підземних вод для питного водопостачання.

Збільшення видобування мінеральних вод не лише сприятиме оздоровленню населення, а й може значно підвищити інвестиційну та туристичну привабливість України.

Питна вода. Технічні підземні води

Прогнозні ресурси підземних вод в Україні становлять 61 689,2 тис. куб. метрів на добу, з них з мінералізацією до 1500 мг/дм³ — 57 499,9 тис. куб. метрів на добу. Розподілені вони по регіонах України нерівномірно: більшість ресурсів зосереджені в північних і західних областях, а ресурси південних областей обмежені. Найбільший обсяг прогнозних ресурсів підземних вод — у Чернігівській області (8326,7 тис. куб. метрів на добу), найменший — у Кіровоградській області (404,6 тис. куб. метрів на добу).

В Україні розвідано 680 родовищ питних і технічних вод. Найвищим рівнем розвіданості (понад 50 відсотків) характеризуються центральні і південні регіони України. Загальна кількість розвіданих експлуатаційних запасів підземних вод зазначених регіонів становить близько 53 відсотків загальної кількості запасів підземних вод України.

Середньорічний обсяг видобутку питних і технічних підземних вод на території України становить близько 5 відсотків від суми прогнозних ресурсів підземних вод і близько 10 відсотків розвіданих експлуатаційних запасів. За даними офіційної статистики, протягом останніх років спостерігається тенденція до зниження видобутку підземних вод та (за відсутності належного контролю за бурінням свердловин) значного погіршення якості питних вод окремих горизонтів за рахунок створення умов для водообміну з техногенно забрудненими горизонтами. Як наслідок, значна кількість розвіданих родовищ не використовуються, деякі з них вже є непридатними для експлуатації у зв'язку з порушенням умов живлення, що зумовлено забудовою територій, забрудненням водосніжних горизонтів у межах меліоративних систем, на ділянках розташування фільтрувальних накопичувачів, техногенних відвалів, звалищ тощо, видобуванням гравійно-галікових відкладів карпатських річок тощо. В Україні зафіксовано понад 600 водозаборів, що працюють на розвіданих запасах підземних вод, якість підземних вод яких протягом експлуатації погіршилася з причин природного і техногенного характеру.

У більшості держав Європейського Союзу водозабезпечення населення здійснюється за рахунок саме підземних джерел водопостачання. В Україні вкрай актуальною проблемою є забезпечення якістю питною водою південних і східних регіонів держави, зокрема і гірничопромислових районів.

Ці обставини обумовлюють нагальну потребу проведення геологорозвідувальних робіт за такими напрямами:

проведення пошукових, пошуково-оцінювальних і розвідувальних робіт щодо питної води і технічних підземних вод на території України;

забезпечення автоматичного обліку обсягів видобутку підземних вод шляхом запровадження персонального кабінету водокористувача;

підтримка діяльності та, за можливості, збільшення кількості спостережних пунктів на моніторингових свердловинах за басейновим принципом;

продовження щорічного буріння артезіанських розвідувально-експлуатаційних свердловин для забезпечення населення питною водою, що відповідає екологічним нормативам якості.

Роботи в зонах стихійного лиха, у регіонах з обмеженими ресурсами питної води, після звільнення в зоні тимчасово окупованих територій передбачається виконувати за рахунок коштів державного бюджету, зокрема передбачених на розвиток інфраструктури, а також місцевих бюджетів, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Мінеральні води

Корисна копалина категорії А. Україна володіє унікальним гідромінеральним потенціалом, на її території виявлено мінеральні води 15 типів із специфічними компонентами та властивостями і 4 типи — без специфічних компонентів та властивостей. За лікувальними властивостями найбільшу цінність мають мінеральні води із специфічними компонентами та властивостями. Унікальні родовища мінеральних підземних вод розташовані в Закарпатській, Львівській, Хмельницькій, Тернопільській та Донецькій областях.

В Україні експлуатаційні запаси мінеральних вод розвідані на 326 ділянках у межах понад 250 родовищ, їх загальний обсяг експлуатаційних запасів становить майже 97 тис. куб. метрів на добу. З них мінеральні лікувальні та лікувально-столові підземні води розвідані на 172 родовищах, загальний обсяг запасів яких становить майже 71 тис. куб. метрів на добу.

Середньодобовий видобуток мінеральних вод за рік становить менше 10 відсотків затверджених запасів. Однак через порушення умов формування родовищ мінеральних вод внаслідок техногенного втручання на низці родовищ спостерігаються негативні процеси виснаження і забруднення водоносних горизонтів, втрати унікальних властивостей мінеральних вод у процесі експлуатації родовищ.

Для нарощування мінерально-сировинної бази мінеральних вод передбачається:

проводення пошукових і пошуково-оцінювальних робіт на мінеральні підземні води;

виконання переоцінки прогнозних ресурсів, а також експлуатаційних запасів мінеральних вод з оцінкою результатів експлуатації та сучасного стану родовищ мінеральних вод, у тому числі екологічного.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Теплоенергетичні води

Корисна копалина категорії Б. В Україні розвідано лише два родовища теплоенергетичних вод, які використовуються для оздоровочо-рекреаційних потреб, їхні запаси затверджені в обсязі 971,5 куб. метрів на добу. Видобуток становить лише 25 відсотків затверджених запасів. На Закарпатті є значні ресурси для збільшення видобування теплоенергетичних вод та їх освоєння в бальнеологічних цілях. Доцільно також використовувати термальні води для тепловодопостачання.

Першочерговим завданням є переоцінка прогнозних ресурсів теплоенергетичних вод Закарпаття як для розвитку курортів, так і з метою тепловодопостачання, з урахуванням технологічних можливостей вил

спеціалізованих геологічних досліджень з метою наземного та підземного будівництва, у тому числі не пов'язаного з розробкою родовищ корисних копалин, визначення місць захоронення небезпечних речовин тощо;

оцінки еколого-геологічних умов і можливості виникнення надзвичайних ситуацій природного характеру в межах конкретної території та прогнозу таких явищ на майбутнє;

цільового картування інженерно-геологічних та гідрогеологічних умов з оцінкою їх змін у просторі та часі;

оцінки та прогнозування стану геологічного середовища, насамперед у межах гірничодобувних регіонів;

визначення особливостей розвитку і прогнозу небезпечних ендогенних і екзогенних геологічних процесів і явищ та виявлення активних геодинамічних зон і зон розущільрення гірських порід;

регіонального прогнозування підвищення сейсмічності під впливом змін інженерно-геологічних умов у регіонах із значним впливом господарської діяльності на геологічне середовище (гірничопромислові райони, промислово-міські агломерації, зони впливу АЕС тощо);

розвитку та рационального використання мінерально-сировинної бази регіонів (пошук і розробка нових корисних копалин, у тому числі газогідратів акваторії Чорного моря).

Приоритетним напрямом регіональних геологічних досліджень для вирішення зазначених проблем є проведення геологічного дозвілля площин, щодо яких було раніше здійснено картування масштабу 1:200 000 (ГДП-200), і створення комплекту Державної геологічної карти України масштабу 1:200 000 (Держгеолкарта-200) багатоцільового призначення. Однак через недостатність фінансування з державного бюджету такими видами робіт наразі охоплено лише близько 75 відсотків території України.

Беручи до уваги те, що за детальністю відображення геологічної інформації середньомасштабні карти не відповідають сучасним вимогам, а також що в державах Європейського Союзу видаються карти геологічного змісту масштабу 1:50 000 і крупніше, пріоритетними видами геологічного картування території України є:

завершення робіт з ГДП-200 для складення Держгеолкарти-200 з метою розширення фонду перспективних ділянок надр шляхом виділення нових інвестиційних об'єктів для виконання пошукових і пошуково-оцінювальних робіт;

проведення геологічної зйомки і геологічного дозвілля площин масштабу 1:50 000 в основних гірничорудних районах з метою створення Держгеолкарти-50 як багатоцільової основи надрочористування;

геолого-прогнозування картування масштабів 1:200 000, 1:50 000 і 1:25 000;

видання комплектів Держгеолкарти-200 і Держгеолкарти-50, а також зведеніх дрібномасштабних карт геологічного змісту території України та окремих регіонів;

виконання науково-дослідних робіт, спрямованих на узагальнення всіх існуючих геологічних (геофізичних, геохімічних тощо) даних, та їх трансформація в єдину модель (сукупність моделей) еволюції структур земної кори України (Український кристалічний щит, Дніпровсько-Донецька западина, Причорноморська западина тощо), їх провідних вуглеводневота рудогенеруючих систем з комплексною оцінкою руд та покладів відповідних родовищ. Такі моделі повинні включати уніфіковану теоретичну та методичну основи, єдиний лабораторний базис, спеціально створені комплементарні геологічні депозитарії (речовинно-інформаційні бази даних), сумісність із світовими регіональними та глобальними аналогами, що в сукупності забезпечить їх стабільний подальший розвиток та практичне використання в регіональних прогнозно-пошукових дослідженнях.

Україна як морська держава також проводить різноманітні геологічні дослідження в акваторії в межах виключної (морської) економічної зони України. Стратегія розвитку геологорозвідувальних робіт на континентальному шельфі України полягає у проведенні дрібномасштабного (масштабу 1:200 000) геологічного картування дна морів з метою отримання комплексної геолого-геофізичної інформації, необхідної для вивчення і освоєння дна акваторій (берегових зон), зокрема рационального природокористування, оцінки мінерально-сировинних ресурсів, а також всіх видів досліджень моря, для підводного будівництва, у тому числі нафто- і газопроводів, споруд для розвідки і видобування вуглеводнів, геологічного вивчення, прогнозу, пошуків і видобутку корисних копалин і для господарських потреб.

Отримання частини квот ООН для України на освоєння світового океану дасть можливість оцінити його ресурсний потенціал за низкою видів корисних копалин, що може стати інструментом для подальшого залучення інвестицій у підприємства геологічної, гірничодобувної та гірничо-переробної галузей через операції з цінними паперами.

Роботи з геологічного картування виконуються комплексно з необхідними обсягами геофізичних (які випереджають і супроводжують картування), геохімічних, аерокосмічних, лабораторно-аналітичних та інших досліджень та з обов'язковим науково-методичним супроводом.

Фінансування робіт з геологічного картування здійснюватиметься за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та інших джерел, не заборонених законом.

Глибинні, геофізичні та геохімічні дослідження надр

Новим етапом вивчення Землі є континентальне буріння в наукових цілях. Результати континенталь-

ного буріння дають змогу по-новому підійти до вирішення фундаментальних проблем еволюції земної кори і вирішення окремих практичних питань геомеханіки і температурного режиму порід, отримати інформацію про зміну характеристик геологічного середовища на різних глибинах і в часі, які будуть враховані під час проектування та будівництва підземних об'єктів для екологічно безпечної утилізації промислових відходів, а також для розв'язання інших теоретичних і практичних проблем геології.

Комплекс регіональних геофізичних досліджень включає методи (сейсмологічні дослідження, вивчення гравіметричного поля, магнітні спостереження тощо), що дають змогу отримувати відомості про фізичний стан літосфери та її зв'язок з тектонічною будовою регіонів поширення родовищ корисних копалин.

Метою регіональних геофізичних (і геохімічних) досліджень вздовж геотраверсів є одержання поперець даних про тектонічну будову, структуру, поширення геологічних утворень, особливості їх внутрішньої будови і речовинного складу, прогноз перспективних ділянок та поперець висновки щодо економічності розміщення корисних копалин. Зазначені дослідження також проводяться в разі пошуку родовищ корисних копалин, у тому числі вуглеводнів, а також для вирішення конкретних завдань під час прогнозно-геологічних досліджень.

Стан навколошнього природного середовища в сейсмонебезпечних районах вимагає належної оцінки та врахування ризиків, пов'язаних із сейсмічними явищами. З метою забезпечення функціонування одної мережі гідрогеодеформаційного моніторингу і варіації геофізичних полів, необхідної для реалізації середньострокового і довгострокового прогнозу геодинамічного стану території України, створення банку гідрогеодеформаційних та інших геофізичних даних для оцінки ризику геодинамічних подій, підвищення безпеки діяльності промислових підприємств, у тому числі гірничодобувних, та проживання населення у сейсмонебезпечних регіонах, на період до 2030 року передбачається:

проводення режимних сейсмологічних та пов'язаних з ними геофізичних спостережень;

створення центрального банку геофізичних даних, зокрема для забезпечення міжрегіонального та міжнародного обміну геофізичною інформацією;

проводення підготовки геохімічних основ на перспективних рудносніх і нафтогазосніх ділянках з метою визначення геохімічної спеціалізації гірських порід для металогенічного аналізу і прогнозування родовищ корисних копалин.

Фінансування регіональних геофізичних досліджень здійснюватиметься за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Забезпечення збереження

навколошнього природного середовища

Регіональні дослідження, спрямовані на розбудову мінерально-сировинної бази та стабільного розвитку, мають ураховувати вимоги природоохоронного законодавства, додержання встановленого законом режиму використання земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, земель водного фонду та земель лісогосподарського призначення. Зокрема, при визначенні об'єктів таких регіональних досліджень слід оцінювати вимоги природоохоронного законодавства, за яких може проводитися геологічне вивчення ділянок надр, у тому числі дослідно-промислова розробка.

Слід також враховувати, що у разі здійснення планованої діяльності, яка підлягає оцінці впливу на довкілля згідно із Законом України «Про оцінку впливу на довкілля», може бути визначена недопустимість провадження планованої діяльності внаслідок наявності встановлених законами заборон чи обмежень, які унеможливлюють провадження планованої діяльності, виявлення того, що з урахуванням вимог зазначеного Закону, у тому числі в результаті вживання передбачених заходів, спрямованих на запобігання, зменшення, усунення впливу на довкілля, та/або встановлення додаткових обґрунтovanих екологічних умов, вплив планованої діяльності залишатиметься таким, що унеможливлює її провадження згідно з вимогами законодавства.

У зв'язку з цим важливим чинником проведення будь-яких досліджень щодо мінерально-сировинної бази, зокрема регіональних, є наявність та доступність вичерпаної інформації щодо території та об'єктів природно-заповідного фонду, інших обмежень відповідно до закону. За таких умов важливим є збереження ділянок надр, у тому числі дослідно-промислова розробка.

До того ж обсяги розробки паливно-енергетичних ресурсів мають узгоджуватися з національними та міжнародними зобов'язаннями України у сфері зміни клімату, зокрема з національно визначенім внеском України до Паризької угоди, а також кореспондуватися з довгостроковими цілями державної кліматичної політики України, що встановлені Законом України «Про основні засади державної кліматичної політики».

Розділ VI

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ ТА СУПРОВІД ГЕОЛОГОРЗІДУВАЛЬНИХ РОБІТ

Інформаційно-методичне забезпечення

та супровід геологорозвідувальних робіт

Підвищення ролі геологічної науки є актуальним, оскільки відкриття нових родовищ потребує застосування комплексу найсучасніших науково обґрунтovanих методів пошукових робіт. Крім того, протягом останніх десятиліть гостро постали питання екологічної безпеки надрочористування, оцінки та прогнозування екологічного стану геологічного середовища. Отже, першочерговим завданням Програми є забезпечення високопрофесійного наукового супроводу всіх видів і стадій геологорозвідувальних робіт та розроблення новітніх методик, адаптованих до відповідних документів Європейського Союзу або кращим міжнародним практикам, що дасть змогу значно підвищити їхню ефективність і якість, забезпечити стабільний розвиток держави.

Для науково-методичного забезпечення виконання Програми передбачається проведення науково-дослідних робіт і забезпечення науково-методичного супроводу геологорозвідувальних робіт, а саме:

наукової оцінки стану та прогнозування розвитку мінерально-сировинної бази на основі вивчення міжнародної індустрії виробництва геологорозвідувальних робіт та передпоказів потреб промисловості;

наукових досліджень, спрямованих на нарошення мінерально-сировинної бази за рахунок нетрадиційних для України корисних копалин, передусім для енергоносіїв, окремих видів металічних корисних копалин тощо;

розроблення критеріїв і методики віднесення певних видів корисних копалин до корисних копалин стратегічного значення для сталого розвитку економіки та обороноздатності держави;

розроблення методики та запровадження моніторингу використання та охорони надр;

наукового обґрунтування пріоритетних напрямів геологорозвідувальних робіт;

розроблення та вдосконалення методик геологорозвідувальних робіт щодо всіх видів корисних копалин та їх науковий супровід;

прогнозування та моделювання родовищ корисних копалин;

розроблення та вдосконалення методик і наукового супроводу еколого-геологічних робіт, а також здійснення моніторингу підземних вод, екзогенних геологічних процесів та геохімічного стану ландшафтів;

розроблення нових та удосконалення наявних методик щодо регіонального вивчення надр, геологічного картування і картографування;

удосконалення методик створення і наукового супроводу ведення баз та банків даних геологічної інформації;

удосконалення технології буріння та інтенсифікації видобутку корисних копалин.

Крім видів робіт, що будуть здійснені в рамках виконання Програми, необхідна координація робіт, які виконуються в рамках програм центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сferах освіти і науки, та Національної академії наук України.

Інформаційне забезпечення

Досвід розвинутих країн світу свідчить, що використання сучасних інформаційних технологій гарантує надійне зберігання та ефективне використання геологічної інформації.

роздроблення та впровадження нормативно-правової забезпечення функціонування банку даних геологічної інформації, визначення порядку доступу до неї, а також методичних документів, що регламентують формування баз даних геологічної інформації та їх науковий супровід;

забезпечення підприємств геологічної галузі, що виконують роботи із створення баз даних геологічної інформації, уніфікованими програмними засобами та періодично їх оновлення.

Важливим напрямом є також формування цільових фізичних та віртуальних дата-рум (сховищ даних) з метою безпечного та надійного зберігання геологічної інформації та ознайомлення з такою інформацією потенційних інвесторів.

Роботи виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів суб'єктів господарювання та з інших джерел, не заборонених законом.

Розділ VII

ДЕРЖАВНИЙ МОНІТОРИНГ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ НАДР

Державний моніторинг використання та охорони надр є обов'язковою складовою Програми, адже конституційне право громадян на владіння надрами не може бути реалізовано без державного управління та регулювання ефективного і безпечного використання надр як національного надбання.

Державна система моніторингу надрокористування — це система збирання, передавання, обробки, аналізу та збереження інформації про надрокористування, роздроблення на цій основі науково обґрунтованих оптимальних напрямів розвитку мінерально-сировинної бази держави, систематичного здійснення державного нагляду за процесами надрокористування та прийняття ефективних і своєчасних управлінських рішень, оперативна підготовка та коригування методичного і законодавчого забезпечення надрокористування.

Функціональною метою Державної системи моніторингу надрокористування є забезпечення раціонального використання надр, недопущення кризових явищ у забезпеченні національної економіки корисними копалинами, дотримання екологічної та безпечних умов надрокористування, охорона надр як національного надбання. Створення та функціонування такої системи ґрунтуються на принципах:

своєчасності та повноти збирання, отримання, аналізу та обробки інформації про стан геологічного вивчення та видобутку корисних копалин;

об'єктивності первинної аналітичної та прогнозної інформації про стан надрокористування в Україні, оперативності її доведення до виконавчої влади усіх рівнів, медіа та населення України.

Державний моніторинг надрокористування здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр. Практична реалізація завдань Державної системи моніторингу надрокористування включає:

збирання, систематизацію, аналіз та обробку інформації про стан надрокористування;

ведення державного обліку родовищ корисних копалин і рудопроявів, Державного балансу запасів корисних копалин України;

системний аналіз кон'юнктури світового ринку корисних копалин та оперативне регулювання пріоритетних напрямів пошуково-розвідувальних робіт і обсягів видобутку корисних копалин з метою забезпечення національної економіки корисними копалинами стратегічного значення;

експертну оцінку всіх проектів і програм геологічного вивчення надр та розробки родовищ корисних копалин;

систематичний нагляд за дотриманням умов спеціальних дозволів та програм надрокористування;

перевірку обґрунтованості напрямів пошуково-розвідувальних та інших робіт з геологічного вивчення надр;

перевірку обґрунтованості методик та технологій геологічного вивчення надр і розробки родовищ корисних копалин, їх відповідності проектній документації, повноти та комплексності вивчення надр, дотримання відповідних нормативів;

планові та позапланові перевірки робіт безпосередньо на об'єктах надрокористування;

оперативну підготовку пропозицій щодо вдосконалення законодавчого забезпечення надрокористування».

У зв'язку з цим розділи VII і VIII вважати відповідно розділами VIII і IX;

5) у розділі VIII:

а) у назві слово «програм» замінити словом «Програми»;

б) доповнити чотирма новими абзацами такого змісту:

«Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколошнього природного середовища, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, інші центральні органи виконавчої влади, органи влади Автономної Республіки Крим, місцеві органи виконавчої влади, інші державні органи та органи місцевого самоврядування враховують що Програму під час здійснення своїх повноважень відповідно до законодавства України.

Формування державної політики у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр з урахуванням мети і завдань, визначених Програмою, забезпечується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколошнього природного середовища.

Виконання Програми в межах компетенції забезпечує центральний орган виконавчої влади, що реа-

лізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, звітє перед центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони навколошнього природного середовища, про результати виконання Програми, готове пропозиції щодо актуалізації переліку корисних копалин та компонентів стратегічного значення та переліку корисних копалин та компонентів критичного значення, переліків ділянок надр (родовищ корисних копалин) стратегічного та (або) критичного значення, що надаватимуться у користування шляхом проведення аукціону (електронних торгов) з продажу спеціального дозволу на користування надрами або конкурсів на укладення угод про розподіл продукції, внесення змін до переліків, визначає пріоритетні напрями геологорозвідувальних робіт, здійснює інші повноваження, передбачені законом, спрямовані на виконання Програми»;

в) підрозділи «Нормативно-правове забезпечення» і «Наукове забезпечення» замінити двома новими підрозділами такого змісту:

«Кадрове забезпечення розвитку мінерально-сировинної бази України

Ефективність виконання Програми значно залежить від якості підготовки кадрів та оперативного реагування на викиди ринку і кон'юнктуру світової економіки у сфері забезпечення мінеральними ресурсами. Реформа місцевого самоврядування і територіальної організації влади та передача територіальним громадам частини функцій з управління мінерально-сировинною базою місцевого значення вимагає наявності і ефективного функціонування мережі підготовки в Україні кадрів як для проведення пошукових і розвідувальних робіт, так і для наукового супроводу окремих регіональних програм.

У зв'язку з цим актуальну є підтримка відповідних наявних закладів вищої освіти, постійний моніторинг підготовки необхідної кількості фахівців-геологів для державних і комунальних підприємств, оновлення змісту та створення нових освітніх програм, підтримання і нарощення обсягів державного замовлення щодо підготовки таких фахівців.

Поряд з необхідністю стабілізації на оптимальному рівні чисельності фахівців, які працюють у геологічній галузі, необхідно реалізувати такі завдання щодо підвищення якості кадрового забезпечення геологічної галузі:

розроблення і проведення моніторингу та прогнозування (середньострокового і довгострокового) щодо потреби геологічної галузі у кадрах;

розроблення та перегляд професійних стандартів для геологічної галузі;

створення системи безперервного підвищення кваліфікації, спрямованої на формування у фахівців нових компетентностей, необхідних для забезпечення інноваційного розвитку галузі, у тому числі з використанням технологій онлайн-навчання;

формування пропозицій про контрольні цифри прийому за спеціальностями та напрямами підготовки для навчання за освітніми програмами вищої освіти за рахунок коштів державного бюджету в закладах освіти з урахуванням потреби галузі в кадрах;

координація взаємодії закладів освіти різного рівня і підприємств галузі в регіонах з метою забезпечення високої якості професійної підготовки, перевідготовки та підвищення кваліфікації працівників галузі;

впровадження механізмів незалежної оцінки компетентностей та сертифікації кадрів для галузі;

забезпечення використання підприємствами галузі механізму цільового навчання для залучення до галузі талановитої молоді;

стимулювання підприємств галузі удосконалювати програми розвитку персоналу;

забезпечення участі представників підприємств, установ і організацій галузі до формування сучасних освітніх програм для профільних закладів вищої освіти у відповідних галузях;

забезпечення залучення та закріплення в галузі висококваліфікованих кадрів у сferах пріоритетних напрямів геологічного вивчення надр, застосування інформаційних технологій і моделювання фізико-хімічних умов формування родовищ корисних копалин, екології.

Переоснащення основних фондів геологічних підприємств

Програма передбачає спрямування протягом 2025—2030 років на технічне переоснащення галузі коштів в обсязі 10 відсотків державних витрат на геологорозвідувальні роботи. При цьому планується сконцентрувати зусилля на таких напрямах:

бурові верстати та бурове обладнання;

геофізична апаратура та обладнання, у тому числі сейсморозвідувальна техніка, забезпечення геофізичних досліджень свердловин та польової геофізики;

обладнання для еколого-геологічних досліджень;

інше технологічне обладнання для проведення геологорозвідувальних робіт, автотранспорт для польової роботи, геодезичне обладнання;

лабораторне обладнання;

технічне та програмне забезпечення обробки інформації»;

г) підрозділи «Етапи виконання Програми» і «Міжнародне співробітництво» викласти в такій редакції:

«Етапи виконання Програми

Програма розрахована на період до 2030 року і буде виконуватися в три етапи.

На першому (2011—2012 роки) і другому (2013—2024 роки) етапах передбачалося здійснення ком-

плексу першочергових організаційних і науково-технічних заходів, зокрема щодо вдосконалення нормативно-правової бази, спрямованих на створення сприятливих умов для залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій у геологічне вивчення надр.

Другий етап закінчився також підготовкою державного геологічного господарства до комплексної структурної реорганізації шляхом кластерної оптимізації, приватизації чи ліквідації неприбуткових виробничих підприємств, обтяжуючих фондів та непрофільних активів.

Третій етап (2025—2030 роки) передбачає:

проведення за напрямом нафта і газ, уран, деякі інші корисні копалини стратегічного та (або) критичного значення повної ревізії балансу запасів та фонду ділянок з перспективними ресурсами та визначенням найбільш підготовлених та перспективних;

виконання прогнозно-пошукових і тематичних робіт з переоцінки перспективних об'єктів, підготовку та промоцію інвестиційно привабливих об'єктів для їх подальшого надання у користування для розвідки та розробки за кошти приватних інвесторів;

проводення региональних досліджень території України, спрямованих на розширення мінерально-сировинної бази, зокрема завершення геологічного картування масштабу 1:200 000 і створення єдиної електронної геологічної карти;

збереження унікальної експертизи держави, зокрема з проведення розвідувальних робіт на уран і радіологічних досліджень;

проводення моніторингу та застосування заходів щодо запобігання геологічним ризикам, запуск інформаційно-аналітичної системи для аналізу та прогнозування їх розвитку;

проводення моніторингу підземних вод та налагодження автоматизованого обліку їх видобування з метою управління водними ресурсами та забезпечення захисту ґрунтових вод;

забезпечення вільного та зручного доступу до публічної геологічної інформації шляхом впровадження сучасних цифрових технологій її зберігання та використання, спрощення доступу до геологічних даних з обмеженим режимом доступу;

створення банку геологічної інформації для її збереження як державного надбання і багатоцільового використання;

налагодження комплекс

данчиках з метою популяризації національного ресурсного потенціалу та залучення необхідних фінансових коштів для його стадного розвитку.

Державна підтримка роботи українських геологічних підприємств та розширення досвіду українських фахівців за кордоном передбачає:

проведення робіт на замовлення урядів держав, що розвиваються (роздроблення та впровадження програм Держгеолкарта-200, Держгеолкарта-50, окремих видів геологорозвідувальних робіт, що вже впроваджені в Україні, — геолого-прогнозне картування масштабів 1:50 000 та крупніше);

створення та супроводження сертифікованих лабораторних центрів для обслуговування надрокористувачів;

виконання сервісних робіт на замовлення (пошуко-ків, пошуково-оціночні, розвідувальні роботи) з написанням звітів за міжнародними кодами»;

г) підрозділ «Очікувані результати виконання Програми» виключити;

6) після розділу VIII доповнити новим розділом такого змісту:

«Розділ IX

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ,

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОГРАМИ

У результаті виконання Програми очікується:

відкриття нових покладів та родовищ корисних копалин, підготовка інвестиційно привабливих об'єктів для подальшого надання їх у користування відповідно до закону для геологічного вивчення, у тому числі дослідно-промислової розробки, корисних копалин з подальшим видобуванням корисних копалин (промисловою розробкою родовищ) або для видобування корисних копалин;

забезпечення потреб національної економіки у корисних копалинах та компонентах стратегічного та критичного значення, досягнення переважного приrostу ресурсів гостротефіцитних корисних копалин над їх видобутком;

створення в Україні підприємств з виробництва необхідних видів корисних копалин, що ввозяться з інших країн, без яких неможлива робота діючих металургійних та деяких інших підприємств (хромові та хромонікелеві руди, апатит, флюорит, фосфатна сировина тощо);

закінчення геологічного картування території України масштабу 1:200 000 і створення єдиної електронної геологічної карти України такого масштабу;

переоцінка прогнозних та перспективних ресурсів питних підземних вод, визначення порядку водовідбору підземних вод та їх автоматизованого обліку;

створення банку даних для збереження геологічної інформації, як державного надбання, та її багатоцільового використання;

створення системи державного моніторингу використання надр та підготовки мінеральних ресурсів;

створення та налагодження системи збору інформації про стан підземних водних ресурсів за міжнародними стандартами та зниження негативного впливу небезпечних екзогенних геологічних процесів;

запобігання нерациональному або незаконному видобутку корисних копалин, забезпечення надходжень до державного бюджету від нарахування відшкодування збитків і стягнені;

Результатом залучення інвесторів з України, держав — членів Організації економічного співробітництва та розвитку, а також з інших держав, з якими Україною укладено меморандуми (угоди) щодо партнерства (співробітництва) у сфері корисних копалин стратегічного та (або) критичного значення, має стати забезпечення сталого розвитку національної економіки, зокрема шляхом створення в Україні сталої ланки виробництва високотехнологічної продукції, а також незамінних складових для технологій декарбонізації економіки, що підвищить значущість України на міжнародній арені, шляхом:

відновлення в Україні титанового виробництва повного циклу, зменшення експорту титанових концентратів на користь збільшення експорту продукції з високою доданою вартістю (пігмент двоокису, губка) з подальшим налагодженням виробництва металічного титану для забезпечення потреб вітчизняної авіакосмічної, оборонної та атомної промисловості, а також сприяння змененню залежності держав — стратегічних партнерів України від ризикованих імпортів;

створення сучасних підприємств у сфері видобування та переробки берилію, рідкісних і рідкісноземельних металів з дотриманням високих екологічних стандартів, а також підприємств з виробництва діоксиду цирконію та металевого цирконію, що використовується в атомній промисловості;

реалізації комплексних проектів з розробки літієвих і графітових родовищ, налагодження виробництв з хімічного очищення, підготовки концентрату карбонату літію, гідрооксиду літію, створення підприємств з виробництва сферичної графіту, що необхідні у виробництві сировини для літій-іонних акумуляторів, заклавши фундамент для створення у подальшому промисловості з їх виготовлення та виробництва кінцевої продукції, зокрема електромобілів;

налагодження (у разі промислового поширення у світі новітніх технологій) виробництва з вилучення з графіту графену, що володіє унікальними властивостями як найтонший та найміцніший метал з високою електропровідністю, здатною збільшити у рази потужність акумуляторів та пришвидшити час їх заряджання;

побудови проміжної переробки видобутої з поліметалічних родовищ руди свинцю та цинку за сучасними екологічними стандартами та виробництва з плавлення їх концентратів, а також афінажного виробництва металевих сплавів золота.

До комплексу першочергових заходів, спрямованих на розвиток мінерально-сировинної бази України, створення умов для виявлення родовищ корисних копалин та компонентів стратегічного та (або) критичного значення, збільшення їх підтвердженіх запасів, включення українських підприємств до міжнародного розподілу праці з високою доданою вартістю, доцільно віднести:

забезпечення сталого та достатнього державного фінансування геологорозвідувальних робіт з метою цільового розширення ресурсної бази України, зокрема шляхом проведення пошуково-розвідувальних робіт для підготовки родовищ корисних копалин стратегічного та (або) критичного значення;

забезпечення сталого та достатнього державного фінансування програми розвитку державного підприємства «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» задля освоєння першочергових запасів, зокрема Новокостянтинівського та Апрельського уранових родовищ;

залучення приватних інвестицій до реалізації нових проектів з видобування (промислової розробки родовищ) урану на інших родовищах для забезпечення потреб у сировині АЕС в Україні та розвитку експорту концентрату природного урану;

приведення усіх запасів та ресурсів корисних запасів, що обліковуються у Державному балансі корисних копалин України, у відповідність із кодами класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр, що базується на стандартах Рамкової класифікації ресурсів ООН (РКООН);

забезпечення функціонування єдиної державної електронної геоінформаційної системи користування надрами та її складових;

організація діяльності державного галузевого геологічного архіву і державного складу геологічної інформації та кам'яного матеріалу;

створення геопросторової бази даних розташування родовищ та проявів корисних копалин шляхом завершення оцифрування планів підрахунку запасів та визначення координат розвіданих проявів і зон мінералізації;

створення геопросторової бази даних відвальні, хвостосховищ, що є об'єктами для геологічної розвідки, оцінки запасів корисних копалин техногенних родовищ;

створення геопросторових даних усіх об'єктів природно-заповідного фонду, водного фонду, культурної спадщини для визначення територій, на яких встановлено обмеження щодо розвідки та видобування корисних копалин;

розкриття відомостей про перспективи розвідки та видобутку корисних копалин, а також про балансові запаси корисних копалин в надрах України та віднесення їх до таких, що не становлять державну таємницю;

створення сприятливих інвестиційних умов шляхом укладення угод щодо підтримки значних інвестиційних проектів з метою надання гарантій держави, податкових преференцій, спрощення імпорту необхідного обладнання та під'єднання до електромереж, що має стимулювати виробників кінцевої продукції з доданою вартістю, для розвитку в Україні повного циклу переробки титану та цирконію, налагодження виробництва необхідних сплавів металів для вітчизняної промисловості, побудови потужностей з виробництва анодного та катодного матеріалу для літій-іонних акумуляторів та їх складових з подальшою їх переробкою в Україні для повторного використання сировини;

зalучення вітчизняних та іноземних інвесторів до реалізації нових проектів з видобутку корисних копалин стратегічного та критичного значення шляхом проведення аукціонів (електронних торгів) або конкурсів з укладення угод про розподіл продукції із вимогою щодо побудови в Україні сучасних гірничозбагачувальних комбінатів з комплексною переробкою сировини та виготовленням продукції з високою доданою вартістю;

заснування національного інноваційно-наукового центру для розвитку передових технологій із залученням вітчизняних науковців, галузевих фахівців-практиків, IT-спеціалістів;

реалізацію заходів Меморандуму про взаєморозуміння між Європейським Союзом і Україною про стратегічне партнерство у сфері мінеральної сировини, укладеного 13 липня 2021 року, що спрямовані на представлення України на загальноєвропейських тематичних самітах, проведення спільних інвестиційних форумів для презентації бізнес-можливостей у галузі надрокористування, долучення українських підприємств та установ до загальноєвропейських промислових альянсів, створення мапи корисних копалин України стратегічного та критичного значення із зазначенням ділянок, які надані у користування надрами, контурів родовищ і точок перспективних рудопроявів, долучення України до реалізації пріоритетних проектів загальноєвропейського значення;

реалізацію заходів відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння між Урядом Сполучених Штатів Америки та Урядом України щодо співробітництва з метою посилення ланцюгів постачання у секторі критичних мінеральних ресурсів для енергетики, національної безпеки та економічного розвитку, укладеного 28 жовтня 2024 року, що спрямовані на залучення інвестицій у розвідку, видобування, переробку та відновлення з відходів критичних мінеральних ресурсів в Україні, забезпечення обміну інформацією, знаннями та техніко-юридичною експертizoю щодо передових практик, здіснення аналізу масштабів сировинної бази критичних мінералів (критичних мінеральних ресурсів) і координації підтримки пріоритетних проектів, поширення інформації Сполученими Штатами Америки щодо потенційних інвестицій у гірничодобувні проекти в Україні серед американських компаній та учасників Форуму «Партнерство у сфері критичних сировинних ресурсів», «Партнерство заради безпеки в сировинній галузі» (Minerals Security Partnership (MSP) Forum), проведення зустрічей між представниками урядів, робочих нарад, семінарів, конференцій, залучення закладів вищої освіти для підвищення кваліфікації фахівців у сфері управління мінеральними ресурсами та сприяння дослідницьким проектам щодо критичних мінеральних ресурсів».

У зв'язку з цим розділ IX вважати розділом Х; 7) розділ Х викласти в такій редакції:

«Розділ X

ОБСЯГИ ТА ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

Аналіз потреб ефективного функціонування геологічної галузі для забезпечення сталого розвитку держави свідчить про те, що мінімальний обсяг фінансування повного комплексу геологорозвідувальних робіт для відновлення та нарощування мінерально-сировинної бази України, передовсім корисних копалин стратегічного та критичного значення, у 2025—2030 роках має становити в середньому 258,2 млн грн на рік (за сучасних цін). На 2025—2030 роки передбачається державне фінансування в обсязі не менше 1,54935 млрд грн, а загальна вартість виконання Програми з урахуванням витрат у 2011—2024 роках (І та II етапи — 2,02477 млрд грн) прогнозується в сумі не менше 3,57412 млрд грн. Зведене фінансування основних завдань Програми наведено у додатку 2.

Багаторічний досвід розвитку мінерально-сировинної бази України свідчить про те, що обсяг

приrostу мінеральних ресурсів пропорційно залежить від обсягу фінансування геологорозвідувальних робіт. У свою чергу обсяг видобутку корисних копалин безпосередньо залежить від їх ресурсної бази. Отже, відновлення та нарощування мінеральних ресурсів, зокрема пошук або дорозвідка перспективних родовищ корисних копалин стратегічного та критичного значення, може здійснюватися за рахунок бюджетної програми «Розвиток мінерально-сировинної бази України» (державного компенсаційного фонду в геологічній сфері), а також реалізації вторинної геологічної інформації.

Джерелами формування бюджетної програми «Розвиток мінерально-сировинної бази України» (державного компенсаційного фонду в геологічній сфері) є частина коштів від:

рентної плати за користування надрами загально-одержавного значення, зокрема вуглеводнів, у розмірі 0,25 відсотка;

збору за видачу спеціальних дозволів на користування надрами без проведення аукціону та від продажу спеціальних дозволів на користування надрами на аукціонах у розмірі 10 відсотків;

інших надходжень, визначених законом про Державний бюджет України.

Порядок формування бюджетної програми «Розвиток мінерально-сировинної бази України» (державного компенсаційного фонду в геологічній сфері) та використання коштів розвитку мінерально-сировинної бази України визначається Бюджетним кодексом України.

ЗАВДАННЯ І ПОКАЗНИКИ
виконання Загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України на період до 2030 року

Назва напрямів, основних завдань та заходів	Показники приросту корисної копалини/кількісні показники, обсяги фінансування з державного бюджету, млн грн								
	I етап	II етап	III етап						
	2011–2012	2013–2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	III етап

1. ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНІ РЕСУРСИ

Приріст запасів вуглеводнів (нафта, газ, газоконденсат), млн тонн у. п.	19,1									19,1
	819,44									819,44
Підготовка ресурсів вуглеводнів, млн тонн у. п.	22,3	11,9								34,2
		323,04								323,04
Приріст ресурсів і запасів вугілля, торфу, млн тонн у. п.	31,1	65,8								96,9
	34,34	33,94								68,28
Приріст ресурсів і запасів урану, умовних одиниць	0,9	6,105								7,005
	29,96	53,62								83,58
Разом за розділом 1	883,74	410,6								1294,34

2. МЕТАЛІЧНІ КОРИСНІ КОПАЛИНИ

Приріст ресурсів і запасів руд чорних металів, млн тонн			2,8	3	3,05	3,3	3,5	3,95	19,6	19,6
	1,12	4,87	18	18	18	18	18	18	108	113,99

2

Приріст ресурсів і запасів руд кольорових та легуючих металів, млн тонн	3,756	4,1	15	15	15	15	15	15	90	97,856
	9,98	15,15	27	27	27	27	27	27	162	187,13
Приріст ресурсів і запасів руд рідкісних та рідкісноземельних металів, тис. тонн	7,243	207,4	19	20	20,5	21	21,5	22	124	338,643
	5,97	7,07	43	43	43	43	43	43	258	271,04
Приріст ресурсів і запасів руд благородних металів, тонн	50	2,1								52,1
	20	20,98								40,98
Разом за розділом 2	37,07	48,07	88	88	88	88	88	88	528	613,14

3. НЕМЕТАЛІЧНІ КОРИСНІ КОПАЛИНИ

Приріст ресурсів і запасів сировини для металургії (флюсової сировини), млн тонн	1,96	0,4								2,36
	2,58	1,86								4,44
Приріст ресурсів і запасів вогнетривкої і формувальної сировини, млн тонн	5,097	30,4881	10	10,2	10,4	10,6	10,7	10,8	62,7	98,2851
	2,68	3	18	18	18	18	18	18	108	113,68
Приріст ресурсів і запасів руд агрехімічної сировини, млн тонн	0,1	53	12	12	12	12	12	12	72	125,1
	2,96	10,68	14	14	14	14	14	14	84	97,64
Приріст ресурсів і запасів бурштину, тонн	2,84	4,7749								7,6149
	2,62	1,4								4,02
Приріст ресурсів п'єзооптичної сировини та супутніх самоцвітів, кілограмів	200									200
	4,06	0,67								4,73
Приріст ресурсів виробного каміння, куб. метрів	185	235,3								420,3
		1,41								1,41
Приріст ресурсів і запасів будівельних матеріалів та інших нерудних корисних копалин, млн куб. метрів	15,33									15,33
	3,18									3,18
Сировина скляна та фарфоро-		16,6								16,6

фаянсова, млн тонн		3,9								3,9
Разом за розділом 3	18,08	22,92	32	32	32	32	32	32	192	233

4. ГІДРОГЕОЛОГІЧНІ РОБОТИ

Моніторинг підземних вод та ЕГП і геохімічного стану ландшафтів, спостережних пунктів	422	1508	350	350	350	350	350	350	2100	4030
	46,78	125,3	40	35	35	35	35	35	215	387,08
Пошуки питних підземних вод, буріння розвідувально-експлуатаційних свердловин на підземні води, тис. куб. метрів на рік, ліквідаційний тампонаж, одиниці	4743	2892								7635
	30,61	30,04								60,65
Разом за розділом 4	77,39	155,34	40	35	35	35	35	35	215	447,73

5. ГЕОЛОГІЧНІ РЕГІОНАЛЬНІ, ГЕОФІЗИЧНІ ТА ІНШІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Геологічне картування у масштабі 1:200 000 і 1:50 000, тис. кв. км	18,9	24,1	1,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	4	47
	27,91	94,4	15	7	7	7	7	7	50	172,31
Геологопрогнозне картування у масштабі 1:200 000 і 1:50 000, тис. кв. км	1,45		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6	2,05
	15,6	0,12	2	1	1	1	1	1	7	22,72
Підготовка геофізичних основ для геологічної зйомки у масштабі 1:50 000 і 1:200 000, тис. кв. км	5,2	5,46	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	2,4	13,06
	18,82	20,02	2	1	1	1	1	1	7	45,84
Гідрогеологічне картування у масштабі 1: 200 000, тис. кв. км	11,4	4,5	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	1,4	17,3
	6,72	10,96	5	1	1	1	1	1	10	27,68
Геологічна зйомка шельфу морів картування у масштабі 1: 200 000, тис. кв. км	2,7	1,8			0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	4,9
	6,04	3,49	1	1	1	1	1	1	6	15,53
Підготовка і видання карт, комплект	22	27	2	1	1	1	1	1	7	56
	5,74	7,46	2	1	1	1	1	1	7	20,2

Разом за розділом 5	80,83	136,45	27	12	12	12	12	12	87	304,28
6. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ ТА СУПРОВІД ГЕОЛОГОРЗВІДУВАЛЬНИХ РОБІТ	18,75	41,93	47,4	46	46	37,7	37,7	37,7	252,5	313,18

7. ДЕРЖАВНИЙ МОНІТОРИНГ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ НАДР

Кількість висновків та рекомендацій для оцінювання результатів діяльності користувачів надр, одиниць		1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	6000	6000
	20,84	71,84	49	17	17	17	17	17	134	226,68
8. ПЕРЕОСНАЩЕННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ ГЕОЛОГІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ	0,92		28,34	23	23	22,17	22,17	22,17	140,85	141,77
РАЗОМ ЗА ПРОГРАМОЮ	1137,62	887,15	311,74	253	253	243,87	243,87	243,87	1549,35	3574,12

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» щодо особливостей взяття громадян України на військовий облік призовників та їх медичного огляду під час проходження ними базової загальновійськової підготовки

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести до Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 38, ст. 324 із наступними змінами) такі зміни:

1. Частину одинадцяту статті 1 викласти в такій редакції:

«11. Жінки, які придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком і виявили бажання проходити базову військову службу, безпосередньо перед направленням для проходження базової військової служби за їх заявою (зверненням) беруться на військовий облік призовників. Після проходження базової військової служби звільнені з військової служби жінки за їх бажанням беруться на військовий облік військовозобов'язаних у порядку та строк, визначені частиною одинадцятою статті 26 цього Закону.

Жінки, які придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком і закінчили заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої або вищої освіти та здобули медичну або фармацевтичну спеціальність, підлягають взяттю на військовий облік військовозобов'язаних.

Жінки, які мають спеціальність та/або професію, споріднену з відповідною військово-обліковою спеціальністю, визначеною в переліку, затвердженому Міністерством оборони України, та придатні до проходження військової служби за станом здоров'я та віком, крім зазначених в абзаці другому цієї частини, беруться на військовий облік військовозобов'язаних за їх бажанням».

2. Перше речення частини тринадцятої статті 2 доповнити словами «крім випадків, передбачених цим Законом».

3. У статті 5:

1) абзац другий частини другої після слів «базової військової служби» доповнити словами «до закінчення базової загальновійськової підготовки»;

2) частину третю після слів «військових формувань» доповнити словами «а також підрозділів адміністративно-юрисдикційної діяльності органів Державної прикордонної служби України».

4. Статтю 10¹ після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«5. Перед направленням для проходження практичних занять базової загальновійськової підготовки громадяни України, крім курсантів вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, курсантів закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських, поліцейських під час проходження первинної професійної підготовки у закладах освіти із специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських, проходять медичний огляд у порядку, визначеному частиною тринадцятою статті 2 цього Закону».

У зв'язку з цим частину п'яту вважати частиною шостою.

5. Частину третю статті 11 доповнити абзацом другим такого змісту:

«У період дії воєнного стану за рішенням керівника вищого військового навчального закладу або керівника закладу вищої освіти, що мають військові навчальні підрозділи, строк проведення військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу може бути скорочений наполовину».

6. У статті 14:

1) у частині першій слова «ступеня їх придатності до військової служби» та «здобутої спеціальності або професії, рівня фізичної підготовки» виключити;

2) частину третю, п'яту і шосту викласти в такій редакції:

«3. Щороку з 1 січня до 31 липня громадяни України чоловічої статі, яким у рік взяття на військовий облік виповнюється 17 років, беруться на військовий облік призовників із внесенням відповідних відомостей до Єдиного державного реєстру

призовників, військовозобов'язаних та резервістів шляхом:

проходження електронної ідентифікації та уточнення своїх персональних даних засобами електронного кабінету призовника, військовозобов'язаного, резервіста в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

особистого прибууття до районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки з поданням необхідних документів, перелік яких встановлюється Міністерством оборони України»;

«5. Поважними причинами непроходження електронної ідентифікації (неуточнення своїх персональних даних) засобами електронного кабінету призовника, військовозобов'язаного, резервіста та/або неприбууття до районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки громадян України чоловічої статі у період, визначений частиною третьою цієї статті, що підтверджені документами відповідних уповноважених державних органів, визнаються:

хвороба громадянина України;

перешкода стихійного характеру;

проживання (перебування) на тимчасово окупованій території України або території України, де ведуться бойові дії;

інші обставини, що позбавили його можливості пройти електронну ідентифікацію та уточнити свої персональні дані засобами електронного кабінету призовника, військовозобов'язаного, резервіста або особисто прибути до районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

6. Громадяни України, які не стали на військовий облік призовників у період, зазначений в абзаці першому частини третьої цієї статті, беруться на військовий облік призовників лише після особистого прибууття до районного (міського) територіального центру комплектування та соціальної підтримки»;

3) частини сьому — десяту виключити.

7. У статті 16:

1) у частині першій:

в абзаці п'ятому слова «заступник керівника» замінити словом «представник»;

в абзаці шостому слова «заступник керівника» замінити словом «представник», а слова «який проводить роботу з неповнолітніми» виключити;

2) частину третю доповнити абзацом дев'ятим такого змісту:

«внесення на розгляд комісії вищого рівня клопотань щодо надання громадянам України відстрочок від направлення для проходження базової військової служби у випадках, не передбачених цим Законом»;

3) в абзаці третьому частини сьомої слова «районними (міськими) комісіями з питань взяття на військовий облік або» та «районних (міських) комісій з питань взяття на військовий облік або» виключити;

4) у частині восьмій слова «та рішенням районних (міських) комісій з питань взяття на військовий облік» виключити.

8. У статті 17:

1) в абзаці четвертому частини першої слово «підготовку» замінити словом «службу»;

2) у частині третьій слова «взяття на військовий облік» замінити словами «направлення на базову військову службу».

9. У статті 20:

1) в абзаці другому частини першої слова «особи рядового складу, які пройшли базову військову службу» замінити словами «особи рядового складу з числа військовослужбовців базової військової служби, які пройшли базову загальновійськову підготовку», а після слів «перебування на військовій службі» доповнити словами «та/або пройшли базову загальновійськову підготовку»;

2) абзац другий частини шостої викласти в такій редакції:

«Порядок проходження військової служби такими військовослужбовцями визначається відповід-

ними положеннями про проходження громадянами України військової служби та іншими нормативно-правовими актами Міністерства оборони України, інших центральних органів виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво військовими формуваннями, Служби безпеки України, якщо інше не передбачено законом».

10. У частині дев'ятій статті 23:

1) абзац другий викласти в такій редакції:

«Порядок проходження військової служби такими військовослужбовцями визначається відповідними положеннями про проходження громадянами України військової служби та іншими нормативно-правовими актами Міністерства оборони України, інших центральних органів виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво військовими формуваннями, Служби безпеки України, якщо інше не передбачено законом»;

2) абзац третій виключити.

11. У пункті 5 частини першої статті 24 слова «в особливий період» замінити словами «в особливий період, для громадян України, які добровільно прибули до військової частини для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період».

12. У статті 37:

1) у частині першій:

у пункті 1:

абзац другий викласти в такій редакції:

«які відповідно до статті 14 цього Закону взяті на військовий облік»;

доповнити абзацом восьмим такого змісту:

«жінки, які виявили бажання проходити базову військову службу, безпосередньо перед направленням на базову військову службу»;

у пункті 2:

в абзаці третьому слова і цифру «частиною одинадцятою статті 1» замінити словом і цифрами «статтею 10¹»;

доповнити абзацами тринадцятим — п'ятнадцятим такого змісту:

«призовники, які отримали спеціальні звання рядового, сержантського, офіцерського (начальницького) складу;

жінки з дотриманням умов, передбачених частиною одинадцятою статті 1 цього Закону;

які отримали військові звання офіцерського складу після проходження військової підготовки за програмою підготовки офіцерів запасу»;

2) у пункті 1 частині п'ятої:

в абзаці сьому слова «після закінчення закладів освіти» виключити;

доповнити абзацом десятим такого змісту:

«які отримали військові звання офіцерського складу після проходження військової підготовки за програмою підготовки офіцерів запасу».

13. У підпункті 1 пункту 7² глави XII «Прикінцеві положення» слова і цифри «не пізніше 1 січня 2025 року» замінити словами і цифрами «не пізніше 1 березня 2025 року».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

3. Рекомендувати Президенту України привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ.

Київ,

9 січня 2025 року.

№ 4197-IX.

Андрій ГЕРУС: Україна зробила важливий крок на шляху до сталого розвитку енергетичного сектору

14 січня Верховна Рада України прийняла законопроект за реєстр. № 9381, який створює умови для відновлення та зміцнення енергетичної системи країни.

Норми Закону передбачають:

- підтримку розвитку розподіленої енергетики, яка є безпечнішою в умовах війни;
- спрощення процесу підключення нових генеруючих потужностей, зокрема відновлювальних джерел енергії;
- збільшення прозорості процедур та передбачуваності проєктів, що сприятиме залученню інвестицій в енергетичний сектор України та інші ініціативи;

► очищення енергетичного ринку від боргів, що також сприятиме інвестиційні привабливості енергетичного сектору країни.

Голова Комітету з питань енергетики та житлово-комунального господарства Андрій Герус підкреслив: «Ухвалений законопроект № 9381 є дуже важливим для енергетики України — він створює нові можливості для забезпечення енергетичної стійкості через розвиток розподіленої генерації, стимулює інвестиції у нові генеруючі потужності завдяки підвищенню прозорості мережевих операторів, запровадженню механізмів бронювання потужності та інших прогресивних новацій. Законопроект увіврів у себе як напрацьовані Комітетом норми щодо розвитку розподіленої генерації, так і норми, що

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Фото rada.gov.ua

сприяють вирішенню боргових проблем на ринку електроенергії. Водночас успіх цього документа залежатиме і від того, наскільки чітко він буде виконуватися державними і приватними учасниками ринку, а також державними органами. Парламент уважно стежитиме за практичною реалізацією закону після набрання ним чинності».

Андрій Герус висловив слова подяки міжнародним партнерам, зокрема ПРООН в Україні, за експертну підтримку, завдяки якій закон став більш ефективним, стійким і орієнтованим на довгострокові результати.

Пресслужба
Апарату Верховної Ради України.

ОГОЛОШЕННЯ ОГОЛОШЕННЯ щодо продажу активів АТ «МР БАНК»

Номер лоту:	Коротка назва лоту/номер кредитного договору:
GL16N027187	Права вимоги за договорами №15-В/08 від 22.02.2008, №31-В/08 від 17.03.2008, №92-В/08 від 11.07.2008, договором на відкриття та оплату документарного акредитива №LC/110708/74 від 11.07.2008, договором на відкриття та оплату документарного акредитива №LC/170308/58 від 17.03.2008, договором на відкриття та оплату документарного акредитива №LC/190208/48 від 22.02.2008, укладеними із юридичною особою, права вимоги за договорами №66-В/07 від 20.03.2007, №62-В/07 від 15.03.2007, №48-В/08 від 10.04.2008, укладеними із юридичними особами, права вимоги за договором №13-12-07/ФО від 28.12.2007, укладеним із фізичною особою.
Місце проведення аукціону:	www.prozorro.sale
Дата проведення аукціону:	03.02.2025
Час проведення аукціону:	Точний час початку проведення відкритих торгів (аукціону) по кожному лоту вказується на веб-сайті: www.prozorro.sale
Детальна інформація по лоту (параметри, забезпечення, початкова ціна, правила участі в аукціоні):	https://www.fg.gov.ua/passport/59989

ОГОЛОШЕННЯ щодо продажу активів АТ «МР БАНК»

Номер лоту:	Коротка назва лоту/номер кредитного договору:
G22N027150	Житловий будинок з надвірними побудовами загальною площею 131,1 кв.м. Адреса знаходження: Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, вул. Сочинська, 51. Реєстраційний номер об'єкту нерухомого майна 170024301101 Інв. № 4000003343. Земельна ділянка загальною площею 0,045га, кадастровий № 0110100000:03:008:0409, цільове призначення для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка). Адреса знаходження: Автономна Республіка Крим, м. Сімферополь, вул. Сочинська, 51. Реєстраційний номер об'єкту нерухомого майна 170082101101 Інв. № 4000003344
Місце проведення аукціону:	www.prozorro.sale
Дата проведення аукціону:	23.01.2025
Час проведення аукціону:	Точний час початку проведення відкритих торгів (аукціону) по кожному лоту вказується на веб-сайті: www.prozorro.sale
Детальна інформація по лоту (параметри, забезпечення, початкова ціна, правила участі в аукціоні):	https://www.fg.gov.ua/passport/59990

Олена ШУЛЯК: Основною метою нової житлової політики є створення законодавчих передумов для появи в Україні соціального житла

Фото rada.gov.ua

Нині чинний Житловий кодекс розробляється і був ухвалений ще в 1983 році, тому ми маємо дуже неефективне житлове законодавство. Наразі в країні мільйони громадян потребують вирішення житлового питання, тому реформування житлової політики сьогодні є одним із пріоритетів і для українського уряду, і для парламенту. Про це розповіла народна депутатка, голова парламентського Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Олена Шуляк.

«Уряд 3 січня затвердив законопроект про основні засади житлової політики. Затримка цього документа перебуває на розгляді у Верховній Раді, де проходитиме процедури затвердження в комітетах, а потім розглядання у сесійній залі. І дуже важливо розуміти, що цей проект закону є одним з індикаторів, маркером виконання українського плану Ukraine Facility, за яким Україна отримує 50 мільярдів євро від ЄС», — зазначила політикіня.

За її словами, ухвалення відповідного законодавства створить передумови для того, щоб в Україні з'явилося соціальне житло.

«Зараз у наших громад немає у власності чи на балансі відповідного житла, яке можна використовувати, щоб поселити туди або ВПО, або ті категорії населення, що цього потребують. Відповідно, створення законодавчих передумов для того, щоб в Україні з'явилося соціальне житло, є основною метою, що

буде вирішувати нова житлова політика», — наголосила народна депутатка.

Олена Шуляк додала, що від людей надходить єдина пропозиція: житло має бути максимально доступним для будь-якої категорії громадян.

Вона нагадала, що станом на сьогодні майже 600 тисяч українців стоять у квартирних чергах, на різних типах житлового обліку. Крім того, в Україні майже 5 мільйонів офіційно зареєстрованих ВПО, із них понад 26% потребують соціального захисту — це ті люди, які не можуть купити самостійно житло чи взяти його в оренду. В нас понад один мільйон військовослужбовців, із них значна частина не забезпечена житлом. Водночас очікується, що після закінчення війни буде більш ніж чотири мільйони ветеранів та членів їхніх сімей, і вони також потребуватимуть розв'язання житлового питання.

Пресслужба
Апарату Верховної Ради України.

ОГОЛОШЕННЯ щодо продажу активів АТ «МР БАНК»

Номер лоту:	Коротка назва лоту/номер кредитного договору:
G22N027173	Майнові права на вбудовані нежитлові приміщення, які складаються із приміщень відділення банку (приміщення першого поверху з № 1-1 по № 1-14), загальною площею 156,9 кв.м.. Адреса знаходження: Автономна Республіка Крим, м. Севастополь, вул. Леніна, 45. Зареєстровано в КП «Бюро технічної інвентаризації та державної реєстрації об'єктів нерухомого майна» Севастопольської міської Ради за № 1729 (Реєстрація книга № 19 нж). Інв. № 1030001008
Місце проведення аукціону:	www.prozorro.sale
Дата проведення аукціону:	23.01.2025
Час проведення аукціону:	Точний час початку проведення відкритих торгів (аукціону) по кожному лоту вказується на веб-сайті: www.prozorro.sale
Детальна інформація по лоту (параметри, забезпечення, початкова ціна, правила участі в аукціоні):	https://www.fg.gov.ua/passport/59991

Втрачений диплом магістра серія КВ № 34643504 виданий Київським національним університетом імені Тараса Шевченка від 30.06.2008 на ім'я Іванової Анастасії Едуардівни, вважати недійсним.

Втрачене посвідчення офіцера УК № 253926 на ім'я Редька Віктор Ігорович вважати недійсним.

